Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 31 (16554) | 1984 оной февралиин 7, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

Профессиональна союзуудай бүхэсоюзна Центральна Соведэй

ХАНДАЛГА

ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ БҮХЫ ГЭШҮҮДТЭ—СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ, КОЛХОЗНИГУУДТА, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ, АЛБА ХААГШАДТА, ЭРДЭМ НАУКЫН БА СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

1984 оной мартын 4-дэ СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта болохонь. Совет арад, политическэ ба ажалай үндэр дэбжэлтын оршон байдалда, Советскэ Союзай Коммунис партиие тойрон нягта жагсанхай, энэ һунгалтые угтажа байна.

СССР-эй профессиональна союзууд Совет Социалис Республикануудай Союзай бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгые айхабтар ехэ урма баяртайгаар угтан абаа. Тэрээн дотор үнгэрһэн табан жэл соо ороной хүгжэлтын дүнгүүд гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэһэн, коммунизм зохёон байгуулгын ба эб найрамдалай замаар сагшадаашье хэлбэришэгүйгөөр дабшаха гэһэн партиин бата хүсэл эрмэлзэл элирхэйлэгдэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай Хандалга—коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй һунгалтын урда тээхи хараа шэглэлые тодорхойлһон политическэ шухала документ мүн.

Эрдэм ухаанай үндэһэ баримтатай КПСС-эй мүнөөнэй үе сагай хараа шугам КПСС-эй XXVI съезд дээрэ найруулагдан зохёогдоһон, саашадаа зохёохы ёһоор КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин болон декабриин (1983 он) Пленумүүд дээрэ хүгжөөгдэһэн байха юм. Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэнүүд дотор хүгжэлтэ түгэс социалис обществые түсэбэй ёһоор, али бүхы талаарнь нарижуулан һайжаруулгын ерэдүйн хараанууд, үйлэдбэрилгын хүсэнүүд болон үйлэдбэриин харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд эли тодоор тодорхойлогдонхой гээшэ.

Коммунис парти болон Совет гүрэн гадаадын ленинскэ политикые үсэд нэтэрүүгээр, удаа дараалан бэелүүлдэг. совет хүнүүдэй ажабайдалай ба ажалай амгалан тайбан эрхэ байдал хангахын тула, мүнөөнэй гол шухала зорилгые — эб найрамдал сахин хамгаалха, ядерна һандарал хосорол зайсуулан сараха зорилгые шиидхэхын тула хэрэгтэй бүхы хэмжээнүүдые абадаг байха юм.

133 миллионһоо үлүү хүниие нэгэдүүлдэг СССР-эй профсоюзууд Коммунис партиин дотоодын ба гадаадын политикые, КПСС-эй Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Ю. В. Андропов түрүүтэй тэрэнэй Политбюрогой аша үрэтэй ажал ябуулгые хани халуунаар һайшаана, гүйсэд дүүрэнээр дэмжэнэ.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Коммунис парти өөрынгөө бүхы ажал ябуулгада ажалшадай улам ургажа байгаа социаль- [illegible] тическэ байгуулгые сагүргэлжэ нарижуулан һайжаруулдаг, социалис демократи удаа дараалан хүгжөөдэг байна бшуу. Манай байгуулалтын бодото арадай засаг хадаа арадай депутадуудай соведүүдэй ажал ябуулгада, гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые хабаадуулгын олон янзын онол аргануудта бэелэлээ олонхой.

Социально-экономическа ба политическэ зорилгонуудые бэелүүлхэдэнь, олониитые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэдэнь совет профсоюзууд партиин найдамтай туһалагша болоно. 111 миллионһоо үлүү хүн социалис мүрысөөндэ хабаадана, харин тэдэнэй олонхинь ажалдаа коммунис ёһоор хандалгын түлөө хүдэлөөндэ хабаададаг байха юм. Профсоюзуудта ажалшад хүтэлбэрилгын һургуули гарадаг, ниитын эдэбхитэй ажабайдалда хабаадуулагдадаг юм. Олон тоото ажалшад сагүргэлжэ хүдэлдэг үйлэдбэриин зүблөөнүүдтэ хабаададаг, хэдэн арбаад миллион хүнүүд предприяти, эмхи зургаан болон организацинуудай профсоюзай комитедүүдэй элдэб комиссинуудта хүдэлдэг, тиигэжэ ажалшадай ажалай эрхэ байдал һайжаруулха ба сахин хамгаалха, мүн ажаһуудалай ба амаралтын, социальна страхованиин, худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай ажал ябуулгые хинан шалгаха асуудалнуудые эрхилдэг байха юм.

Ажалша коллективүүд тухай Хуули олониитын эдэбхи үүсхэл, зохёохы ажал болон һайн дүганай ябуулга саашадань хүгжөөхэ улам ехэ арга боломжонуудые нээжэ үгөө. Хуулиар үгтэһэн эрхэ түлөөлэлгөө хэрэглэн, профсоюзай организацинууд экономическа ба социальна түсэблэлгэдэ, кадрнуудые шэлэн олохо, бэлдэхэ ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, ажалшадай ажабайдалай бусад шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ өөрынгөө хабаадалгые улам үсгэдхэнэ.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Совет хүнүүдэй бүхы хүсэл эрмэлзэл болон бодото хэрэгүүд инаг дурата Эсэгэ оронойнгоо улам баян байхын тула, тэрэнэй экономическа ба бэеэ хамгаалха хүсэ шадалай жэлһээ жэлдэ бэхижэхын тула зорюулагдана. СССР-эй Верховно Соведэй урда һунгалтаһаа хойшонхи үе соо манай орон коммунизм байгуулгын бүхы шэглэлнүүдээр урагшаа гэритойгоор дабшаа, тэрэнэй үйлэдбэриин, научно-техническэ болон оюун бодолой хүсэ шадал улам ургаа, улам бэхижээ.

Экономико хүгжөөхэ талаар парти болон гүрэнэй хүсэл оролдолго эсэсэй эсэстэ совет хүнүүдэй һуудал байдал һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагданхай. Арадай ажабайдалай хэм хэмжээе дээшэлүүл- [illegible] рилго мүн гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет онсолон заана. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин хүлһэн 14 процентээр, колхозникуудай ажалай түлөөһэн 26 процентээр ехэ болоһон байна. Ажалай эрхэ байдал хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулагдана. Имагтал предприятинуудай хамтын договорнуудай ёһоор, эдэ зорилго бэелүүлгэдэ 10 миллиардһаа дээшэ түхэриг гаргашалагдаа. Үхибүүдтэй гэр бүлэнүүдтэ үзүүлэгдэдэг гүрэнэй туһаламжа горитойгоор дээшэлээ, дайнай болон ажалай ветерануүд, пенсионернүүд тушаа сагүргэлжын анхарал хандуулагдадаг юм. Хэдэн миллион хүнүүд жэл бүри шэнэ гэртэ түбхинэнэ. Хэрэглэмжын ниитын фонднууд 1983 ондо 134,5 миллиард түхэригтэ хүрэбэ. Энэмнай ямар удхатайб гэхэдэ, 4 хүнһөө бүридэһэн гэр бүлын абадаг түлбэринүүд болон хүнгэлэлтэнүүд хадаа хүдэлмэришэн гү, али алба хаагшын жэлэй салин хүлһэнтэй адли хэмжээтэй болоно бшуу. СССР-тэ түлбэригүй эрдэм һургуули, түлбэригүй медицинскэ туһаламжа, дэлхэй дээрэ эгээл бага гэр байрын түлбэри тогтонижонхой.

Совет хүнүүд оюун бодолой гүйсэд дүүрэн хүгжэлтэ түгэсөөр ажаһуудаг юм. Тэдэнэй мэдэлдэ олон тоото театрнууд, музейнүүд, концертнэ залнууд, Соёлой ордонгууд болон клубууд, библиотекэнүүд, кинотеатрнууд үгтэнхэй. Ажалшадай амаралтын ба элүүр энхыень хамгаалхын тула ехэ юумэн хэгдэдэг. Имагтал профсоюзуудай курортнууд, аяншалгын ба заводуудай амаралтын баазанууд жэл бүри 70 миллионһоо үлүү хүдэлмэришэд, колхозникууд, алба хаагшад болон тэдэнэй бүлын гэшүүдые амаруулдаг байха юм. Профсоюзуудай физкультурно-спортивна коллективүүдтэ 48 миллион хүн һуралсал һорилго гарадаг байна.

Үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ ба бэеынь элүүрые бэхижүүлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулагдадаг. һургуулинууд болон һургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхинүүд олошоруулагдана. Олохон хото городуудта ба хүдөө тосхонуудта хүүгэдэй саад, яслинуудаар гүйсэд хангагданхай һүүлэй табан жэлдэ пионерскэ лагерьнуудта 70 миллионһоо дээшэ һурагшад амарһан байна. Лагериин хоёрдохи путевко бүхэн түлбэригүйгөөр үгтэдэг. Социально-политическэ ехэ удха шанартай документые—КПСС-эй ЦК-гай «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй һургуулинуудые шэнэдхэн хубилгалгын гол шэглэлнүүд» гэһэн проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ профсоюзуудай гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадана.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлэй шухала шатада СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэгдэжэ байна. Коммунис партиин эмхидхэхы ажал ябуулгын ашаар, социалис ажахын онол аргануудые нарижуулан һайжаруулха, журам бэхижүүлхэ талаар хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар 1983 ондо экономическа хүгжэлтын ябаса түргэдхэгдэһэн, шанарай дүнгүүд һайжаруулагдаһан, промышленна ба хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленум дээрэ онсолон тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, мүнөө туйлаһан эршэ дэлисээ, ажэг хэрэгэйнгээ абьяасые алдангүй, һайн хубилалтануудые улам эдэбхитэйгээр хүгжөөхэ, байгша оной ба бүхы арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэлгэдэ ба үлүүлэн дүүргэлгэдэ ажалша коллективүүдые элсүүлхэ гээшэ тон шухала. Экономикын ашаг үрын ургалта хангаха, эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхалгада гол анхаралаа хандуулха, материальна, ажалай ба финансын нөөсэнүүдые бүри һайнаар хэрэглэхэ шухала.

Бүхы предприятинууд болон һалбаринуудай таһалгаряагүй жэгдэ хүдэлмэри хангахын тула нэмэлтэ нөөсэнүүдые бэдэржэ олохые, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлнүүдтэ зарим участогуудта тохёолдоһон гээгдэлые хүсэлдүүлхые уряалжа, ВЦСПС профсоюзуудай бүхы гэшүүдтэ, бүхы ажалшадта хандана. Ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмэжэ хороохо талаар Москвагай, Ленинградай, Украинын, Казахстанай, Грузиин, бусад хото городууд болон республикануудай түрүү коллективүүдэй үүсхэлые хаа хаанагүй нэбтэрүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай хэрэг болоно. Жэлэй туршада түсэбһөө гадуур алмагдаһан түүхэй эдээр, материалаар, түлишын—элшэ хүсэнэй нөөсөөр хоёр үдэрһөө бага бэшэ хүдэлхэ уялга абаһан коллективүүдэй үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ ёһотой.

Ашаг олзые дээшэлүүлхэ, ажал эмхидхэлгын бригадна арга нэбтэрүүлхэ, социалис мүрысөө нарижуулан һайжаруулха, хэлсээтэ уялгануудые наринаар дүүргэхэ, гүрэнэй, түсэбэй ба ажалай журам бэхижүүлхэ үйлэдбэри дээрэ жэшээтэ һайн эмхи гурим байгуулха гээшэ мүнөө үедэ бүхы совет арадтай хамта профсоюзуудай шиидхэжэ байһан шухала зорилгонууд болоно. Түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлмэриин халаанай коэффициентые дээшэлүүлхын, продукци үйлэдбэрилхэдөө ажалай гаргашые проектээр хараалһан хэмжээндэнь түргэнөөр хүргэхын түлөө хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. СССР-эй Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ, хүдөө ажахые, бүхы агропромышленна комплексые саашадань хүгжөөлгэдэ сагүргэлжын анхарал хандуулха шухала. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые ба ассортиментые үргэдхэлгэдэ, тэдэнэй шанарые һайжаруулгада, худалдаа наймаанай, ажаһуудалай ба медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулгада профсоюзуудай организацинууд бүри эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ уялгатай. Профсоюзуудай ажал ябуулгада оршон тойронхи байгаалиие аршалан хамгаалха, байгаалиин нөөсэнүүдые бодомжотой һайнаар хэрэглэхэ асуудалнууд улам ехэ удха шанартай боложо байна.

СССР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын 1984 оной гүрэнэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа улам арьбадхахыень Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет ороной бүхы ажалшадые уряална. Уласхоорондын байдалай эрид муудаад байхада, түсэбтэ даабаринуудые жэншэдгүйгөөр дүүргэхэ, үнэн сэхээр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ гээшэ ажалша коллектив бүхэнэй, совет хүн бүхэнэй гансал уялга бэшэ, мүн патриотическа уялга мүн болоно.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Совет хүнүүд амгалан тайбан байдалай үнэ сэнгые һайн мэдэдэг, буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые болюулха, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха талаар шэглүүлэгдэһэн партиин Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые үнэн зүрхэнһөө дэмжэдэг юм. 1983 оной сентябриин 28-да ба ноябриин 24-дэ нүхэр Ю. В. Андроповой хэһэн Мэдүүлгэнүүдые, «Правда» газетын асуудалнуудта үгэһэн харюунуудые (1984 оной январиин 25) профсоюзууд, ороной бүхы ажалшад халуунаар һайшаан угтаа. Мүнөөнэй ба ерээдүйн үетэндэ эб найрамдал сахин хамгаалха гэһэн совет арадай залан сэхэ дура хүсэл эдэ документнүүд дотор харуулагдана. Социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түшэг тулгуури болодог, амгалан тайбан байдалда ажаһууха, харилсаа холбоо бэелүүлхэ талаар арадуудай хамтын хүсэл эрмэлзэлые элирхэйлэн харуулдаг манай гүрэн уласхоорондын ехэ нэрэ хүндэтэй болонхой. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай ажалшад, түби дэлхэйн бүхы үнэн сэхэ хүнүүд, хүнэй гол эрхые—ажамидарха эрхые аршалан хамгаалдаг бүхы хүнүүд бидэниие дэмжэдэг байна.

СССР-эй профсоюзууд США-гай мүнөөнэй засаг захиргаанай ээрхэг түримхэй, дайнда бэлдэлгын политикые эсэргүүрхэн буруушаадаг, эб найрамдалай түлөө, империализмда эсэргүү тэмсэлдэ, социальна элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондо али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ бүхы оронуудай ажалшадтай ниитэ нэгэн ябуулгануудаа бэхижүүлхые оролдодог байна.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Партиин ба арадай таһаршагүй холбоое харуулһан бата нэгэдэлтэйгээр коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтажа байна. Манай олон үндэһэ яһатанай ороной эрхим хүбүүд, басагадые, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, арадай интеллигенциин эгээл эрхим түлөөлэгшэдые СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар арад зон дэбжүүлээ. Коммунис партиин болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд депутадта кандидадуудаар түрүүшын ээлжээндэ нэгэн дуугаар нэрлэгдэһэн байна.

1984 оной мартын 4-дэ СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэр коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэлэй түлөөлэгшэдэй түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхые уряалжа, Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет профессиональна союзуудай бүхы гэшүүдтэ—хүдэлмэришэдтэ, колхозникуудта, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ, алба хаагшадта, эрдэм ухаанай болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэ хандана.

Гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө, Соведүүдэй ороной ажалшад политическэ үндэр мэдэрэлээ, түрэл Ленинскэ партиие тойрон жагсаһан нягта жагсаалаа, Эхэ оронойнгоо экономическэ болон оборонно хүсэ шадалые, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые габшагай ажалаараа улам бэхижүүлхээр шиидэнхэй байһанаа үшөө дахин элирхэйлэн харуулха байна.

Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ба арадай интеллигенциин эбдэршэгүй холбоон мандаха болтогой! Арадай депутадуудай Соведүүд — засагай ёһотой демократическа зургаанууд мандаха болтогой! Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал оршон мандаг лэ!

Партиин ба арадай нэгэдэл, агууехэ Ленинэй захяануудта үнэн сэхэ байлга — манай бүхы туйлалтануудай нүхэсэл мүн.

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет

УРМА ЗОРИГ ТҮРҮҮЛНЭ

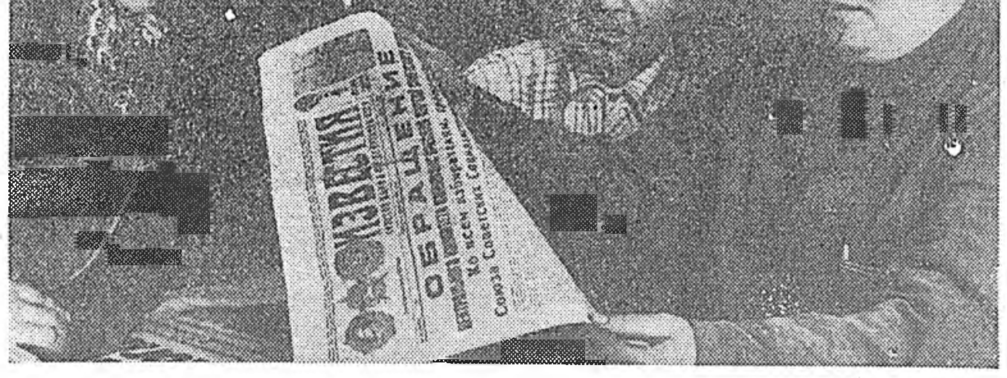

Улаан-Үдын вагонно депогой мөөрнүүдэй цехэй мастер Галина Тимофеевна Яковлева Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй СССР-эй бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ хандаһан Хандалгатай хамта хүдэлдэг нүхэдөө танилсуулжа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

НЭГЭН һАНАЛТАЙГААР...

Совет Социалис Республикануудай Союзай бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ Коммунис партиин Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгатай танилсаад байхадаа, манай Эхэ һайхан Совет ороной һүүлэй жэлнүүдэй туршада экономико болон культурын хүгжэн һалбаржа байһанаарнь омогорхон баясанаб.

Энэ наһан соогоо хонишоноор хүдэлһэн хүм. Жэлһээ жэл бүри түл абалга, нооһо хайшалалгаар түсэбтэ даабаряа, социалис уялгаяа заатагүй үлүүлэн дүүргэхын түлөө хамаг хүсэ шадалаа зорюулан ажалланаб.

Бидэ, Анаагай совхозой нэгэдэхи отделениин хонишод, Хандалгада харюу болгон, бүри һайнаар, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха гэһэн хүсэл бодолоо элирхэйлнэбди. Юуб гэхэдэ, манай отделениин ахалагша хонишон Дулма Жимбуевна Дондокова Совет ороной эрхим басагадай тоодо гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ гээшэ. Энэмнай шэнэ общество байгуулагшадай түрүү зэргэдэ совет эхэнэрнүүдэй хододоо ябажа байһаниие үшөө дахин гэршэлэн харуулна.

Мүнөө бидэ һунгалтын үдэрые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтахын тула бии байгаа нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэхэ, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа зорюулан ажаллажа байнабди.

М. БАЛСАМБУЕВА,
Хориин районой Анаагай совхозой ахалагша хонишон.

УЛАМ ОРОЛДОХОБДИ

Совет Социалис Республикануудай Союзай бүхы һунгагшадта, эрхэтэдтэ КПСС-эй ЦК-гай Хандалга ажалша түмэнэй анхарал татаба.

«Ажалшан арадай аша туһаһаа үнэтэй юумэн КПСС-тэ үгы. Тэрээндэ алба хэхэ, совет хүнүүдэй ажана байдал, аза жаргал тухай анхарал оролдолгые өөрынгөө ажал ябуулгын удха гэжэ партимнай тоолодог. Советскэ Союзай Коммунис парти Ленинэй замаар, Агууехэ Октябриин замаар, олониитын этигэл найдалда, дэмжэлгэдэ түшэглэн, арад зоноо ударидан дабшана», гэһэн Хандалгын үгэнүүд партиимнай ажал ябуулгые, совет обществын ажабайдалда тэрэнэй дүүргэдэг үүргые тоб байса гэршэлэн харуулна гэжэ тобшолхо байнаб.

Манай мэргэжэлтэд, ажалайнгаа эршэ, дэлисые һуладхангүй хүдэлхэ байһанаа мэдүүлнэ. Мүнөө манай бригада апрель һарын тоосоогоор ажаллажа байнхайбди. Энэ хадаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада зорюулһан манай бригадын ажалай бэлэг болохо бшуу.

Л. ЗАЙГАНОВА,
Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай ноһо илгагша, парткомой гэшүүн.

ЭДЕЭ ХООЛОЙ ПРОГРАММА—БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ВАХТАДА

АЖАЛШАДЫЕ һайн шанартай, элбэг эдеэ хоолоор хангаха зорилго КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор табигдаһан. КПСС-эй ЦК-гай майн (1982 он) Пленумэй баталһан Эдеэ хоолой программын үндэһөөр промышленна предприяти, эмхи зургаануудай өөрынгөө хамһабаринин ажахынуудые эмхидхэжэ, саашадань хүгжөөхэ зэргэтэй.

КПСС-эй Захаамнай районой байгуулгын тухай тогтоол баталагдажа, район дотор хэдэн хамһабаринин ажахынуудые байгуулха гэжэ шиидхэгдээ һэн. Мүнөө үедэ районой «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй, «Межколхозстрой» нэгэдэлэй, ПМК-гай, Зэдын комбинадай продснабай ажахынууд түрүүшынгээ алхамуудые муу бэшээр эхилээ. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай байгуулагдаһан манай хамһабаринин ажахы 1934 онһоо бэхижэжэ эхилһэн түүхэтэй. Комбинадай хүдөө ажахын цех гэжэ мүнөө тэрэ дэмы нэрлүүлэгдэнэгүй. Мяха, һү, үндэгэ, хартаабха, огородой эдеэ үйлэдбэрилгэ жэл бүри 10—15 процентээр дээшэлнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлдэ урдахи түсэбтэ табан жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, һү үйлэдбэрилгэ 353 тонноор гэхэ гү, али 20,3 процентээр ехэ болоо.

Закаменск хотын үхибүүдэй саадуудта, һургуули уурхай, цехүүдэй буфет, столовонуудта үдэр бүридэ 14—18 центнер һайн шанартай һүн абаашагдана. Мүн хотодо ажаһуугшадта сагаан эдеэн худалдагдадаг. Закаменск хотодо болон Холтоһон, Баянгол гэжэ һууринуудта ажаһуугшад сагаан эдеэгээр элбэгээр хангагдадаг боложо байна.

Манай ажахын һүнэй-товарна фермэ тиимэшье томо бэшэ юм. Бүхыдөө 260 үнеэн харууһалагдана. Юрэнхыдөө һаагдадаг лэ мал һүнэй фермэдэ байлгагдадаг. Тиимэһээ оройл 15 һаалишад тус тустаа 16—18 үнеэдые алишье хаһада харууһалдаг болоо. Сагаан эдеэ үйлэдбэрилэгшэд жэшээтэ ажалаараа суурхана. Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй даабари һаалишаднай үнгэрһэн жэлэй декабриин 8-да дүүргэгдээ һэн. Дуй дуршэл ехэтэй малшан, эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэ, комбинадай түрүүшын коммунис ажалай ударнигуудай нэгэн Е. П. Максимова — 158 тонно, залуу коммунист С. Л. Доржиева — 152, үнишэ малшад Р. Ц. Базарова Н. Л. Санжитова гэгшэд тус тустаа 150 тонно һү гурбан жэл соо даалгаһан бүлэг үнеэдһээ абаа. Нёдондо жэл 710 тонно һү үйлэдбэрилхэ түсэб 726 тоннодо хүргэгдөө. Һаалишад Зинаида болон Дари Доржоноватан, Мария Цыреновна Шультайс гэгшэд бүлэг үнеэдһээ нёдондонойхиһоо 30—30 центнерээр ехэ һү абаһан алдартай. Екатерина Максимова удаа дараалан гурбадахияа гурбан мянгатанай тоодо оролсожо, үнгэрһэн жэл бүлэг үнеэдһээ дунда зэргээр 3204 килограмм, Светлана Доржиева — 3121, мал ажалай ветеранууд Раида Базарова — 2995, Ханда Очирова —2900 килограмм һү һаагаа. Жэлэй дүнгөөр фермын һаамхай үнеэн бүриһөө 2836 килограмм һүн абтаба.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. В. Андроповой үгэ дотор найруулагдаһан захяа заабаринууд ба тобшололнуудые, СССР-эй Верховно Соведэй юһэдэхи сессиин шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө ажалай шэнэ үүсхэлэй дэлгэржэ байһан үе сагта һаалишаднай түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлые муу бэшээр эхилбэ. Үбэлэй һарануудта һү үйлэдбэрилгэ нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 5 процентээр дээшэлээ. Гэбэшье, манай ажахын һаалишад үшөө һайн дүнгүүдые түйлаха дүүрэн арга боломжотой.

Хэдыхэн жэлэй урда тээ һаамхай үнеэдэй үбэлэй дулаан байра баригдаа һэн. Үнеэдые электрын хүсөөр һааха тухеэрэлгэнүүд абтанхай. 1983 ондо комбинадай баригаашад оньһожоруулагдаһан, мүнөө сагай зооветеринарна эрилтэдэ харюусаха 240 һүүритай тугалай байра ашаглалгада оруулаа.

Үбэлжэлгын үедэ элбэг хүрэхөөр үбһэ тэжээл жэл бүри бэлэдхэгдэнэ. Мүнөө 910 тонно бүдүүн тэжээл нөөсэлэгдэнхэй. Түсэбнай 643 тонно байһан юм. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ эрхимлэһэн звеное даагша А. С. Цыденова ажахынгаа гурбан түрүүшүүлтэй хамта Москва хото БДНХ-да ошожо ерээ.

Залуу эбэртэ бодо мал адуулагшадай дунда Алексей Жамбаловай бригадынхид түрүүлнэ. Үнгэрһэн жэлэй дүрбэдэхи кварталда тэдэнэр харууһалдаг хашарагуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 600 граммаар нэмээгээ.

Һаяхан манай бүлэг малшад, мэргэжэлтэд СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхоздо ошожо. Буряадай АССР-эй габьяата малшан Мария Жаповна Бадмаевагай ажал хэрэгүүдтэй, дүй дүршэлтэй танилсажа бусаба. Иимэ харилсаа холбоон уулзагшадта аша туһа асаржа, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилгэдэ нүлөөлдэг юм.

Манай совхозой коллектив үнгэрһэн жэлдэ һайн амжалтануудые түйлаа гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Һү худалдаха түсэб 103,5, мяха тушаалга—109 процентээр дүүргэгдөө. Түсэбтэ табан жэлэй үнгэрһэн хоёр жэлнүүдтэл адли эбэртэ бодо мал, мори, тахяа олошоруулгын түсэб мүн лэ үйлэдбэрилхэ түсэб болзорһоо урид шалан октябриин 3-да дүүргэгдөө. Энэ амжалта хадаа манай малшад, механизаторнууд болон мэргэжэлтэдэй хүсэл оролдолгоһоо дулдыдаа гээшэ. Хүдөө ажахын продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилһэн ажалшадта 3 мянга гаран түхэриг мүнгэн шан барюулагдаа. Гадна малшад, механизаторнууд олон жэлдэ ажаллаһанайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэри абана. Тиин мүнөө 15 мянга гаран түхэриг мүнгэн ажалшадта үгтэбэ. 1982—1983 онуудай малай үбэлжэлгын дүнгөөр манай ажахыда СССР-эй үнгэтэ металлургиин министерствын Диплом 800 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа һэн. Тус урмашуулганууд совхозой үйлэдбэри саашадань хүгжөөлгэдэ нүлөөлхэ гэжэ найдагдана.

Эдэ бүхы түйлалтанууд гансал манай ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хүсэл оролдолгоор сэрээ гэжэ хэлэхын аргагүй. Комбинадай цехүүдэй коллективүүд хартаабха, огородой ургамалнуудые тариха, харууһалха, хуряаха үедэ сэгнэшэгүй ехэ ажал ябуулдаг заншалтай. Мүн городой зургаануудай, организацинуудай хүдэлмэришэд туһалдаг. Комбинадай профкомой эдэбхи үүсхэлээр городой һургуулинуудай һурагшадай ажалай болон амаралтын лагерь зундаа хүдэлмэрилнэ. Холтоһон болон Баянгол һууринуудай ажаһуугшад, һурагшад ажахынай үйлэдбэри хүгжөөлгэдэ өөрынгөө хубитые оруулдаг юм.

Комбинадай хүтэлбэрилэгшэд ажахын ажал хүдэлмэри сагүргэлэн хиналжа, шалгажа, туһалжа байдаг. Һарада хоёр дахин үнгэргэгдэдэг цех болон албануудай хүтэлбэрилэгшэдэй суглаанда, дирекциин, парткомой, профкомой зүблөөнүүдтэ бидэ, хамһабаринин ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тоосоодогбди. Һаяхан комбинадай хүтэлбэриин зүблөөн дээрэ 1984 оной социалис уялгануудаа хамгаалжа, хараалһан зорилгонуудаа үндэһэлэн тайлбарилха зэлжээн тудаа. Үндэгэ абалгаар, мүн нэмэл талмайһаа овощой бага ургаса хуряажа гээгдэлдэ орообди. Энэ алдуу дутуунуудаа усадхаха хараатай хэмжээ ябуулганууд эхилэгдээ. Огородой ургамалай талмайнуудта 1800 тонно наг шэбхэ гаргагдажа, 16 тонно минеральна утэгжүүлгэ оруулагдаад байна. Тиихэдэ хүдөө ажахын жэжэ 12 оньһон техникэ худалдажа абаабди.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлүүлхэ гэһэн социалис уялга манай коллектив баталаа. Ерэхэ октябрь һарада комбинадайнгаа байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэ байнабди. Алтан ойдоо зорюулжа һаалишад, огородой хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд ажалай бүтээсэ 1-1,5 процентээр дээшэлүүлхэ, үйлэдбэрилһэн продукциингаа үнэ сэн нилээд доошолуулха хараатай хубиин уялгануудые абана. Мүнөө ажахын 16 бригада ба звенонууд нэгэ наряадаар хүдэлмэрилдэг юм. Овощ ургуулдаг теплицын ажахыда хамтын подряд нэвтэрүүлхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилэгдээ. Һүүрлиин һүүр фермын малшадай, тахяашадай, зүгышэдэй коллективүүд энэ аргаар хүдэлхэ юм.

СССР-эй үнгэтэ металлургиин министрэй захиралтаар манай хамһабаринин ажахы СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай «Закаменский» совхоз болгогдоо. Бэеэ даанги балансда табигдажа, өөрын мүнгэ зөөритэй, тоололго-түсэблэлгын албануудтай һэн тула совхозой хүдэлмэриин эдэбхи үүсхэл дээшэлхэ зэргэтэй. Хинаха, шалгаха эмхинүүд үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ажаллаха, мүн эд зөөри элдэб материалнуудые алмаха, арьбадхаха хүдэлмэри шангадхажа, үйлэдбэрилэн гаргагдаһан продукциин үнэ сэн хямдаруулагдаха байна. Дирекциин, парторганизациин болон профкомой эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри саашадаа улам нарижуулагдажа, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэдэ эрид нүлөөлхэ юм.

Урдахи зорилгонуудаа, ушарһан бэрхэшээлнүүдээ мэдэржэ, бидэ совхозойнгоо экономикые бэхижүүлхэ шухала хэмжээнүүдые абанабди. Үйлэдбэриин ажалай журам шангадхаха, социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн эмхидхэлыень улам һайжаруулха хараанууд эрхилэгдэнэ. Совхозой партийна организаци, дирекци, профком, мэргэжэлтэд болон бүхы ажалшаднай КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй СССР-эй Верховно Соведэй юһэдэхи сессиин, областной 32-дохи партийна конференциин шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбүүдые, СССР-эй Эдеэ хоолой программые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллахабди.

Ю. МОКРЕЦКИЙ,
Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай «Закаменский» совхозой директор, Буряадай АССР-эй габьяата зоотехник.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

ГУРБАН МЯНГАТАНАЙ НЭГЭН

Тэрэ гэһээр үнихэн болошобо. Сэлмэг хонгор нэгэтэ үглөөгүүр Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой профкомой түрүүлэгшэ Н. Г. Вяткинтай хамта Булагай һүн һаалиин фермэдэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, үнеэд үни бэлшээридэ гаранхай, сэнхир тэнгэриин сээжэдэ мүнгэн хонхо мэтээр жэргэмэлнүүд дуугаа зэдэлүүлэнхэй, зэрэлгээтэ тала үняарта шэлын уудам алас хүрэтэр һуняан хэбтээ бэлэй.

Тиихэдэл энэ фермын эбтэй эмхитэй коллектив гушаад-дүшөөд онуудта Сэлэнгэ нютагтаа стахановска хүдэлөө анха үүсхэһэн, Ленинэй орденто Долгоржап Эрдынеевагай нэрэмжэтэ хүндэтэ шанда һаяхан хүртөөд байгаа.

— Хамтадаа арбаад һаалишад эндэ хүдэлдэг юм. Гансахан ажахы соогоо бэшэ, мүн район дотороо эрхимлэжэ, чемпионой улаан торгон хадаг ээм дээгүүрээ нэгэтэ бэшэ нэмэрюулдэг, наһажаал һаалишадай дунда дүрөө үгтэдэггүй залуу хүбүүдшье бии байха, — гэжэ Николай Григорьевич тобшолоод, хуушанай коммунист Анна Бадмацыренова тухай онсо тоггобо. Энэл фермын анха тогтоһонһоо хойшо тэрэ һаалишан таһалгаряагүй хүдэлһөөр ябана. Анна Ешидоржиевна үнеэн бүриһөө 3000 гаран килограмм һү һаадаг гээшэ. Анна шэнги дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ һаалишаднай залуу халаанда жэшээ харуулна, — гэжэ зоотехник мэргэжэлтэй Н. Г. Вяткин тиихэдэ урмашан хөөрөө һэн.

Түрүү һаалишантай танилсажа хөөрэлдэбэбди. Оройдоо арбан зургаатайхан ябаа һэн, тиихэдэ. Түрэл колхоздоо хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн басаганай шэлэхээр олон мэргэжэл хүдөө нютагта тэрэ үедэ үгы һэмнай даа. Хонишоноор ажаллажа үзэһэн байха. Теэд залуу басаганда таһархай холо ажаһуудаг хонишодой байдал һонирхолгүй шэнги һанагдаа бэлэй. Булагай һаалишадай бэрхэшүүлэй нэгэн болоожо тодорһоор районой чемпионой улаан торгон хадагта, хүндын магтаал хайрадашье даруухан зантай энэ эхэнэр олон удаа хүртэһэн байха!

— Даажа абаһан бүлэг үнеэдээ эдеэлүүлээд, хүхынь шобтороод байдаг юрын һаалишанда олониие һонирхуулан хөөрэхэ юумэн хаанаһаа байхаб даа гэжэ урдандаа бодомжологшо бэлэйб. Теэд мүнөө үнгэрһэн жэлнүүдэйнгээ үйлэ хэрэгүүдые эрьен һанахадам, магад ондоо хүндэ туһатай юумэн яһала бии хэбэртэй. Юуб гэхэдэ, хүнэй наһан соо элдэб ушарнууд тохёолдодог. Һаалишан гээшэ гансал даажа абаһан үнеэдээ харууһалаад, һү шэмыень суглуулжа тушаагаад байдаггүй ха юм даа. Мүнөө үеын һаалишадай ажал хүндэтэйшье, харюусалгатайшье болоо. Тодорхойлбол, ехэ һү һаахын тула тэжээлыень зүбөөр хубаарилжа, буйлуулжа үгэхэ-[illegible]

[illegible]

Манай орондо социализм, коммунизм байгуулгын үедэхи ехэ хүгжэлгөөр хүмүүжэн гараһан олон түмэн ажалша юрын хүнүүдэй нэгэн Анна Ешидоржиевнагай аза жаргал, хуби заяан тэрэнэй һааһан элбэг дэлбэг һүн шэнги сагаан, халима дүүрэн, өтаархама һайхан байнал. Ингэжэ хэлэхэдээ, хорёод-гушаад жэлдэ эртын жаргал нара угтажа ябаһан ажалша бүхэриг танил эхэнэрые ээлүүдгүй һанаандаа оруулнаб.

РЕПОРТАЖ

СУНГУРАЙН ХОНИШОД СОЛОТОЙ

Һүниндөө хярмаг саһанай оройһондо юм гү, үглөөгүүр газаа дулаахан байгаа бэлэй. Хонишод һүрэгөө хооллуулхаяа хашаа соо үбһэ һолоомонтой холино. Наранай бултайжа, тала дайдаар һулахан элшэеэ сасатар эдэнэй хэхэ ажал үшөөл ехэ хэбэртэй. Гурба-дүрбэн хашаада — хурьгалһан, хээлитэй, мүн бэеэр һула хонидтоо үбһэ һолоомонтой холижо гаргахаһаа гадна һүрэгэйнгөө ууха уһа бүлеэдхэхэ хэрэгтэй. Ахалагша хонишон Павел Фадеевич Мальцев Владимир Варфоломеевтэй хамта энэ хүдэлмэреэ түргэн бүтээнэ.

Энэ үедэ хурьгашан Федор Рачинский Григорий. Будниковтай хурьгадаа хүхүүлжэ баһал тухагүй. Хурьгадай байра соо дулаахан. Бүхы сонхонуудайнь сэнтэжэ мүльһөөр хушагдаһаншье һаань, носожо байһан электролампочкануудһаа яһала гэрэлтэй. Хори гаран хаамаг соо амяарлагдаһан хурьгадай зэргэ шахуу маарaлдахада шэхэнэй дүлиирмэ шууяатай. Хурьгашан Федор Рачинский түрүүлэн бүлэг хонидоо һубарюулан илгажа оруулаад, эгээл саада захын хаамаг соо собхоролдон байһан томо хурьгадые үүдыень сэлеэд гаргажархина. Абаһаар хони хурьгад үймэлдэжэ хүл хөөрсэг болоһон аад, байн байтараа шууяанинь замхана. Ингэжэ бүлэг бүлэгөөр эхэ хонидоо хурьгадай байрада оруулжа хурьгадтань хүхүүлһэнэй удаа һая абтаһан нарайнуудаа хооллуулжа захалба. Эндэ нарай хурьгад үсөөн. Хэдэн эхир хурьгад бии. Федор Рачинский Григорий Будников хоёр бэеэр бага хурьгадаа хооһон хаамагууд соо эхэнүүдтэйнь хамта саг зуура байлгажа хүхүүлнэ.

— Энэ жэлдэ эхир хурьгад яһала олон. Һүүлэй үдэрнүүдтэ абтаһан хори шахуу хурьган бии. Бидэ эдэ хурьгадаа халагай һүүлдэ сүлөөтэйхэнөөр хүхүүлжэ, хооллуулнабди. Байгша ондо эхэ хониднай дэлэндээ һүтэй, хурьгадаа ядамаггүй садхаана. Мүнөө отарадамнай үбһэ тэжээл элбэг бии. Эхэ хониднай яһала һайнаар, хүшэ тамираа доошолуулангүй ондо орожо байна. Эхэ хонидой дэлэндээ һүтэй байхадань, хурьгадые абажа тэнжээхэдэшье бэлэн шэнги байдаг, — гэжэ хурьгашанаар ажалладаг Федор Рачинский хөөрөө һэн.

Энэ отарада хонидой түл абаха харюусалгатай хаһань январь һарын эхинһээ захаланхай юм. Тиин мүнөө бүхыдөө харууһалагдажа байһан 540 эхэ хонинһоо 550 хурьган абтаад, гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэнэ. Ингэжэ тус бригадын хонишод эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхээр хараалһан зорилгоёо гансашье ажахы дотороо бэшэ, мүн район дотороо түрүүлэн бэелүүлһэн байха юм.

Түл абалгын эхинһээ һая болотор эндэ нилээд тухашаруу, сүлөөгүй байһан. Үдэр бүхэндэ 20-һоо 40 хүрэтэр хурьган абтажа, хонишод, хурьгашадта бэрхэтэйхэн байгша бэлэй. Энэ үедэ бригадын гэшүүд унтаха нойрһоошье хахасанхай ябадаг һэн. Мүнөө одоол амаранхай. Хаа гансa хоёр-гурбан хурьган абтана ха юм.

— Манай бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьга абажа түлжүүлхэ түсэбтэй һэмди. Даабаримнай сүм дүүргэгдээ. Иимэ олон хурьга абахын тула нёдондо хабарһаа бэлдэһэн, оролдоһон байхабди. Зуһаландаа нүүжэ ошоһоор һүрэг эхэ хонидоо ногоо элбэгтэй бэлшээридэ бэлшээжэ түргэн хүшэлүүлхые оролдоо һэмди. Удаань «сагаан алта» хуряаха хаһын дүүрэхэтэй адли намар болотор һүрэгөө бүри һайнаар бэлшээжэ, хонидоо таргалуулжа захалаабди. Эхэ хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ тон богони болзорто, 28—30 үдэрэй туршада үнгэргөөбди. Хонидоймнай хүшэлһэн, таргалһандань юм гү, олоороо ороондо ородог бэйгаа юм,— гэжэ ахалагша хонишон Павел Фадеевич Мальцев хэлэнэ.

Үнэндөө намартаа хонишод искусственна аргаар эхэ хонидоо үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр үнгэргэһэн юм. Харюусалгатай энэ хаһадань колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд таһалгаряагүй хиналта, шалгалта хэдэг байһан гээшэ. Ингэжэ искусственна аргаар эхэ хонидые үрэжүүлхэ хүдэлмэринь зооветеринарна заабариин ёһоор ябуулагдаһан юм.

Олон хурьга абажа түлжүүлхэдэ, эхэ хонидоо һайнаар харууһалха эрилтэтэй байдаг. Эндэхи хонишод намарһаа һая болотор газаа дулаан байһандань хонидоо хагда элбэгтэй бэлшээридэ һолоомо, мэхиинын үлөөдэһэн дээрэ бэлшээдэг байгаа. Ингэжэ тэжээлээ горитойгоор алмаһан юм. Мүнөө хонишод һүрэгтөө һайхан үбһэ, һолоомо, зеленко, нарһанай шэлбүүһээр хэгдэһэн гурил, талха тарьяанай зүйл эдюулнэ. Тиихэдэ урид абтаһан хурьгадтаа сэл хүхэ набшаһа, залаатай зөөлэн үбһэ, талха тарьяатай зүйл, ногооной гурил, набшаһата тэжээл үгэдэг гуримтай. Мүн талха тарьяанайнь зүйлдэ загаһанай тоһо, микро-макро нэмэлтэнүүдые холилсодог байха юм. Хурьгадайнь хаамагууд соо дурсагдагша тэжээлһээ гаднa, дабһан, бүлеэдхэгдэһэн уһан заабол байдаг.

— Һаянай хүйтэржэ захалхадань бидэ һүрэгөө бэлшээридэ гарганагүйбди. Февраль һарын хахадһаа хагда элбэгтэй дүтын бэлшээридэ бэлшээжэ захалхабди. Мүнөө отарадамнай урид алмаһан үбһэ тэжээлнай хүсэд хүрэхөөр бии,— гэжэ ахалагша хонишон Павел Мальцев мэдүүлээ һэн.

Тус отарада абтаһан хурьгадын тэрэ дороо тусхай дэбтэртэ тэмдэглэгдэжэ, бүридхэлдэ оруулагдадаг гуримтай. Хонишодой байрлаһан гэрэй нэгэ булан гоёон шэмэглэгдэнхэй. Ханада социалис уялгануудынь, тэжээлэйнь рацион, мүн үдэрэйнь график аржытар самбар дээрэ бэшэгдэнхэй харагдана. Тиихэдэ соёлой байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн нүүдэл агитколлектив, медицинын, худалдаа наймаанай, ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг пунктын хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерэхэдээ үлгөөтэй байһан тусхай дэбтэртэнь тэмдэглэл хэдэг гуримтай.

— Энэ бригада ажахымнай түрүүшын зуутан болобо гээшэ. Байгша ондо эхэ хонидой түл абажа түлжүүлхэ хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Колхозоймнай эхэ хонидой 10 отарада хурьгад абтажа дүүрэхэ дүтэлөө. Һүүлэй дүнгөөр колхоздомнай бүхы 6077 эхэ хонинһоо 4600 хурьган абтаад байна гэхэ гү, али 100 эхэ хонин бүриһөө 95 хурьган абтахаар дүтэлэнхэй,— гэжэ Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхозой правлениин түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Е. В. Иванов баяртайгаар хэлээ һэн.

Эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ зорилгоёо урагшатайгаар бэелүүлжэ, холуур суурхаһан солото Сунгурайн хонишод эдэ үдэрнүүдтэ абтаһан хурьгадаа гарза хоролтогүй тэнжээжэ байна.

В. ШИРДАРМАЕВ,
В. ДОРЖИЕВ.

Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал шэлэй заводой 4-дэхи цехтэ Галина Ивановна Ушакова хүдэлһөөр үнинэй. Энэ цех завод соогоо суутай юм. Үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые үлүүлэн дүүргэһэн алдартай.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭЭ

Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив һаяар тэмдэглэгдэхэеэ байгаа гражданска авиациин заншалта һайндэртэ бэлдэжэ эхилһээр үнинэй. Мүнөө предприятиин бүхы звено, экипаж, цехүүд болон бусад албанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр ябана.

Тус предприятиин комсомолой организациин секретарь Б. А. Аюшеевэй даадаг АН-2 самолёдой экипаж байгша онһоо һара бүри агаарта ниидэһэн сагайнгаа хоёр час бүхэнэй түлөөһые эб найрамдалай жасада оруулха гэһэн үүсхэл гаргаһан байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ШИИДХЭГДЭЭГҮЙ АСУУДАЛНУУД ТУШАА

ХҮНИИЕ АЖАЛААРНЬ СЭГНЭДЭГ

Мүнөө үедэ ажалай түрүүшүүлые гээгдэжэ ябагшадтай нэгэ зэргэдэ табиха, мүн хамтын хэрэгтэ тэдэнэй оруулһан хубитые адлидхаха гээшэ тон буруу байна. Энэ ушар олониитын дура гутааха, шоо үзэгдэхэ зэргэтэй. Зүгөөр манай зарим агропромышленна нэгэдэлнүүдтэ дунда зэргээр, мүн һулааршье хүдэлжэ гараһан гү, али эдэбхитэй һайн ажахынуудай ажалайнь үрэ дүнгые нэгэ хэмжээндэ табиха ёһо гуримай дайралдадаг байһаниинь гэмшэлтэй.

«Барыбино» совхозой түлөө бүхэсоюзна фондодо 15 тонно витаминта үбһэнэй гурил тушаагты. Энэ тэжээл танай ажахыда хэмһээ ехээр бэлэдхэгдээ, харин «Барыбино» совхоз түсэбөө арайхан дүүргээ. Бидэ бултадаа агропромышленна нэгэдэлдэ ородог дээрэһээ ажал хэрэгээ хамтадхаха ёһотой болоно бэшэ гүбди. Хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл хамтынгаа хүсөөр бэлэдхэхэ болоно бэшэ аалди?» гэһэн гүйлтатайгаар Домодедовскэ РАПО-гой соведэй заседани дээрэ «Заветы Ильича» колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан байгаа.

Агропромышленна нэгэдэлдэ ородог хадань иимэ гүйлтэ хэгдэжэшье болоо. Зүгөөр бодото дээрээ энэмнай ажахынуудай ажал хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые нэгэ хэмжээндэ табижа, тэгшэдхэхэ гэһэн хүсэлэл оролдолго болоно гээшэ.

— Манай ажахы яахадаа, юун дээрэһээ ондоо ажахынуудай түлөө үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ болобоб? Манай ажахын механизаторнууд, үбһэ хатаалгын пеэшэнгүүдэй операторнууд гурбан халаанда хүдэлжэ гараа. Сүүдхэдэ 40 тонно витаминта үбһэнэй гурил бэлэдхээ, харин тиихэдэ манай хүршэнэр — «Барыбино» совхозой ажалшад энээндэ хайша хэрэгээр хандажа, муугаар хүдэлһэн дээрэһээ үдэрэй оройдоол 5 тонно ногоон тэжээл бэлэдхэһэн байха. Теэд мүнөө маанадай ажалай үрэ дүнгүүдэй адли тэгшэ болгогдоһониинь буруу гэжэ хэлэхэ байнаб, — гээд правлениин түрүүлэгшэ С. Жиленко тэмдэглээ һэн.

Үнэн сэхээр, шударгы нэтэрүүгээр хүдэлдэг хүнэй туһаламжаар залхуу хойрог «амитанай» ажабайдалые хүнгэдхэхэ гээшэ зэбүүрхэмэ ябадал болоно. Энэ ушарһаа урда сагай нэгэ үльгэр онтохо дурдаха дуран хүрэнэ. Баян айлайда ажалша барлаг залхуу нозог хоёр байһан гэхэ. Ажалша барлагынь хүдэлжэ, нэгэ түхэриг мүнгэ олобо, зүгөөр залхуунь нэгэшье мүнгэнэй ажал хээгүй дээрэһээ ама хооһон һууха баатай болобо. Хайшан гэжэ эдэ хоёрые эдеэлүүлхэ гээшэбиб гэһэн бодол баянай толгойдо амар заяа үзүүлбэгүй. Мэхэтэй баян тэрэ ажалша барлагта ингэжэ хэлэбэ:

— Хүдэлжэ олоһон мүнгэеэ залхуудаа үгэ. Тэрэшни эдихэ хоолоо худалдажа абана бэзэ. Ажалша хүн ингэжэ хэлэбэ: «Үгы даа, эзэн, ши тэрэ залхуу нозог «амитанаа» ажал хүүлэжэ һурга, хүдэлгэ. Өөрынгөө олоһон мүнгөөр хоолойгоо тэжээг!»

— Ходо гээгдэдэг ажахынуудые урагшань «татажа гаргалга» гансал Домодедовскэ РАПО-до үзэгдэдэг бэшэ, мүн Москва шадарай бусадшье РАПО-нуудта дайралдадаг байна. Гүрэндэ һү, мяха, мүн хартаабха, овощ худалдаха үедэхи районно мэдээсэлнүүдтэ нэмэлтэ оруулхыень түрүү ажахынуудые гүйдаг ушаршье дайралдадаг байна. Дурагүй һаань, захиралтааршье баадхадаг ёһо бии. Тиихэдэл бүхы ажахынуудай ажалай үрэ дүн нэгэ хэмжээндэ хүрэдэг юм. Зүгөөр ажал хүдэлмэриин үрэ дүнгые нэгэ адлихан хэмжээндэ хүргэхэ гээшэ экономическа хуули ёһые хазагайруулһан ушар болоожо, олон ажалша коллективүүдэй хүдэлмэриие урмашуулхада ехэ һаад тойоо татана. Ингэжэ ударидан хүтэлбэрилхэдэ, зарим хүнүүдые голхоруулжа, уруу дуруу болгодог, харин нүгөөдүүлые һанаа амар байдалда оруулдаг, юундэ оролдобо гээшэбиб?! Минии түлөө хүршэмни хүлһөө гаргатараа хүдэлнэ бээзэ гэжэ тиимэ хүнүүд бодомжолдог.

Гээгдэлдэ ородог колхоз, совхозуудай продукци абалгыень улам дээшэлүүлхын тула худалдажа абалгын үнэ сэнгые дээшэлүүлхэ өөнэдынгөө эрхые РАПО-нуудай зарим соведүүд ёһотоор хэрэглэжэ шаданагүй. Москва шадарай районуудта малай амидын шэгнүүрэй килограмм бүхэнэй үнэ сэн 2 түхэриг 20 мүнгэнһөө 4 түхэриг 60 мүнгэндэ хүрэдэг байна. Иимэ үнэ сэн тад илгаатай. Түрүү ажахынуудай хүдөө ажахын продукци худалдаһанай үнэ сэн доошолуулхые, харин һулашаг ажахынуудта үнэ сэнгыень дээшэлүүлхые оролдоно. Энэмнай мүн лэ экономическа үрэ дүнгүүдые тэгшэдхэхэ гэһэн ябадал болоно. Энэ хадаа ажахынуудай ашаг олзые нэгэ хэмжээнтэй болгохо гэһэн буруу һэдэлгэ гээшэ.

РАПО-гой нэгэдэлдэ байһан гээгдэнги ажахынуудта ямаар шадалаараа туһаламжа үзүүлэлгын нэгэ жэшээ дурдажа болоно. Подольско райондо һулаар хүгжэһэн 4 ажахы тоологдоно. Тус ажахынуудһаа һү, мяха, хартаабха худалдажа абаха үнэ сэндэнь нэмэлтэ түлбэри хэхэдээшье, 25 процентһээ дээшэ гаргадаггүй. Мүн эдэ ажахынуудта ургаса хуряалгын үедэ хамтын комплексно тусхай отрядууд эмхидхэгдэдэг. Подольско районно агрохимигүүд тарьяалангай газарай үрэжэл һайжаруулхын тула ажахы бүхэнэй хүрьһэнэйнь шанар ходо шалгажа байдаг, нютаган газарай эрхэ байдалда тааруулан, минеральна үтэгжүүлгэ оруулдаг байна. Харин «Сельхозтехникын» районно нэгэдэл тэрэ тоодо нүүдэл бригадануудые эмхидхээд, тэдэнь холын мастерской ошожо, гээгдэнги ажахынуудай техникээ заһаба-

САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

...СР-эй Вер- ...Худөө ажа- ...үргэлжын ...этэ заседа- ...юбо. Эндэ ...оной Орон- ...екторэй ор- ... Пронькин ...хоолой про- ...хэ талаар ...лмэрилэгшэ- ...далжэ бай- ...сэбэ. ...нүүдтэ тус ...лон зарим ...лиүүдэй ха- ...-эй Эдеэ ...а бэелүүл- ...рганууд һу- ...э гэжэ саг ...сси тэмдэг- ...эдэхи табан ...жэлэй тур- ...д гүрэндэ ... түсэбөө ..., овощ — ...дутуу дүүр- ...Худөө ажа- ...дэй ажал ...тагдалнууд ...э. ...туу дунда- ...үзөөд, саг ...си иигэжэ

— газар тарялангаа һайнаар элдүүрилхэ, нуга, сабшалан дээрэ органическа болон минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргаха;

— үйлэдбэриин элдэб онол аргануудые гүйсэдөөр хэрэглэжэ, СССР-эй Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаха.

* * *

Буряадай АССР-эй Юстициин Министерствын ажалшадай дунда ябуулжа байһан хүмүүжүүлгын хүдэлмэри, мүн Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдэй дунда ажалай журам шангадхаха тухай асуудалнуудые Хуули һанамжалан дурадхадаг саг үргэлжын комисси хаража үзөө. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ, мүн «Ажалай социалис журам бэхижүүлхэ хүдэлмэриие шангадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй болон ВЦСПС-эй тогтоолой үндэһөөр ажалай журам сахиха талаар Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто ямар хүдэлмэриин үнгэргэгдэжэ байһан тухай эндэ хэлсэгдэһэн байна.

Буряадай АССР-эй Юстициин министр П. Т. Медведев үгэ хэлэхэдээ, республикымнай Юстициин министерство КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай тогтоолнуудые бэелүүлхэ талаар үргэн хүдэлмэри ябуулна гэжэ тэмдэглээ. Улаан-Үдын предприяти болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, дээдэ һургуулинуудай, тусхай дунда һургуулинуудай багшанарта Юстициин министерство туһаламжа үзүүлнэ.

Гэбэшье Юстициин министерствын хүдэлмэридэ дутагдалнууд олоор үзэгдэнэ. Ажалшадай дунда хуули ёһо сахилгын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Социалис журам хазагайруулдаг, ниитын гурим эбдэдэг хүнүүдшье зарим ушарта зэмэгүй үнгэрнэ. Хуули ёһо сахилгын хүдэлмэри районуудта һулаар ябуулагдана. Жэшээнь, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Хойто-Байгалай, Улаан-Үдын районуудта энэ хүдэлмэридэ анхарал хандуулагданагүй. Бэшүүрэй, Хяагтын, Баргажанай районуудта арадай университедүүд хүдэлнэгүй.

Саг үргэлжын комисси эдэ дутагдалнуудые түргэн усадхажа, энэ хүдэлмэреэ саашадань һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ ябуулгануудые абахыень Юстициин министерствэдэ һануулаа.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой директор А. В. Юхлин хүдэлмэришэдэй дунда журам бэхижүүлхэ талаар ямар хэмжээнүүдэй абтаһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө. Тус заводто ажалай социалис журам бэхижүүлхэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Энэ талаар дутуу дундануудуд яһала олон. Ажалай үедэ зайха, ажалһаа һамшаха ушарнууд бүри олошорно. Кадрнуудай оролго, гаралга үсөөрнэгүй. Ажалай журам эбдэгшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үнгэргэгдэнэгүй. Нүхэдэй сүүд, депутадуудай бүлэг, арадай хиналтын бүлэг болон ниитын бусад эмхинүүд энэ асуудалда анхаралаа хандуулнагүй. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри мүн лэ хараада абтанагүй. Заводой коллектив үээгдэһэн эдэ бүхы дутуу дундануудаа саг дары усадхажа, 1984 оной түсэб болон социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдохо тухайнь саг үргэлжын комисси заводой хүтэлбэрилэгшэдые уялгалаа.

* * *

Буряадай АССР-эй Верховно Совэдэй Барилгын болон барилгын хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэ талаар саг үргэлжын комиссиин заседани дээрэ «Нижнеангарсктрансстрой» трестые эрхилэгшэ Ф. В. Ходаковский үгэ хэлэхэдээ, барилгын хүдэлмэришэдэй ажал хэрэг дээрэ тогтоһон байна. Арбадахи, арбан нэгэдэхи табан жэлнүүдэй туршада «Нижнеангарсктрансстрой» трестын барилгашад 332 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэрнүүдые, 6394 һурагшадай һураха 28 һургуули, 2570 һууритай хүүгэдэй 38 саад, 16 клуб болон соёлой байшан, 10 больница, 16 столово, 33 магазин барижа, ашаглалгада үгэһэн юм. Гэбэшье, 1983 ондо «Нижнеангарсктрансстрой» трестын хүдэлмэришэд соёлой, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын олохон байшангуудые ашаглалгада үгэхэ түсэбтэй аад, тэрэнээ дүүргээгүй.

* * *

Эхэнэрнүүдэй ажал ба һуудал байдалые эрхилхэ, эхэ ба хүүгэдэй эрхые хамгаалха талаар саг үргэлжын комиссиин заседани дээрэ арадай депутадуудай Баунтын районно Совэдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Э. С. Коноваловые шагнаһан байна. Баунтын районой эхэнэрнүүд болон үхибүүдые медицинскэ талаар хангалта тухай хөөрэлдөөн болоо. Нютагай Совэдүүд, больницын болон фельдшерскэ пунктнуудай хүдэлмэрилэгшэд эхэнүүдэй, үхибүүдэй элүүрые хамгаалха талаар ехэхэн хүдэлмэри үнгэргэнэ. Хүүгэдэй сад-яслин уд, фельдшерскэ пунктнууд һайнаар түхеэрэгдэнхэй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Гэбэшье район дотор үнгэргэгдэжэ байһан эдэ хүдэлмэринүүд мүнөөдэрэй эрилтэдэ хүрэнэгүй гээд саг үргэлжын комисси тэмдэглээд, ойрын саг соо эдэ дутагдалнуудаа усадхажа, зохихо хэмжээ ябуулгануудые абахыень һануулаа.

Саг үргэлжын комисси экономическа болон социальна хүгжэлтын, мүн 1984 оной түсэбүүдые хаража үзөө.

СОЁЛШОД — ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ҮБЭЛЭЙ ХҮЙТЭНҺӨӨ АЙНГҮЙГӨӨР

Үбэлжэлгын үеын эхилхэһээ холо урид районоймнай соёлой хүдэлмэрилэгшэд харюусалгата энэ хаһадаа түгэс бэлдээд байһан юм. Хэрбээ үбһэ хуряалгын, таряа хадалгын үедэ район доторнай 11 агитбригада тоологдодог байһан һаа, мүнөө тэдэмнай томодхогдожо, комплексно туримаар хүдэлдэг 6 агитбригада болгогдоо. Тодорхойлбол, соёлой байшангуудай хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна библиотекарьнууд, хүгжэмэй һургуулинуудай багшанар, лекторнууд тэдэнэй бүридэлдэ оролсоно. Декабрь һарын хоёрдохи хахадһаа һүүлэй үдэрнүүд болотор районоймнай соёлшод малшадай байрлаһан 320 точконуудаар яба...з, 2240 хүниие концерт наадаар хангаһан байна. Тиихэ зуураа тэдэнэр олон тоото концертнүүдые үгэһэн, лекцинүүдые уншаһан, аман журналнуудые үнгэргэһэн, кинофильмнүүдые харуулһан байха юм.

Тус агитбригадануудай дундаһаа Могсохоной, Загаһатын, Эдэрмэгэй соёлой байшангуудай коллективүүдые онсолон тэмдэглэхээр. Могсохоной соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригадынхид (хүтэлбэрилэгшэнь В. Михайлов) харуулан ойлгууламжын хэрэгсэлнүүдые — стенднүүдые, плакадуудые, ханын газетэнүүдые тон оролдосотойгоор бүтээжэ, һаалишад болон малшадай улаан булангуудые шэмэглэнэ. «Манай түрүүшүүл», «Ажалаймнай үндэр дүнгүүд». «Экономическа кадрнууд» гэхэ мэтын стенднүүдые уран һайханаар шэмэглэжэ бүтээгээд, шеф ёһоной туһаламжа үзүүлдэг гүүртэнүүдээрээ тарааханиинь илангаяа һайшаамаар. Гадна эдэ нүхэднай малшадай заямхануудаар айлшалхадаа, кино харуулдаг аппаратураяа ходо абажа ябадаг болонхой. Тиимэһээ тэдэнэй программада гоё һайхан дуу, хатарһаа гадна һонирхолтой кинофильмнүүд оролсоно гээшэ.

Загаһата нютагаархид соёлшодойнгоо хүдэлмэреэр мүн лэ сэдьхэлээ ханги. Залуу эдэбхитэн Д. Жалсановагай хүтэлбэрилдэг агитбригада һүүлэй хоёр һарын туршада илангаяа эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Долоон хоног бүхэндэ тэдэнэр малшадайнгаа үбэлжөөнүүдээр аяншалхаяа гарана. Тиихэдээ үдэрэй туршада 3—4 точко хангажа үрдидэг байха юм. Һаяхана агитбригадынхидай хүсөөр «Ажалайнь зэргээр — алдар соло» гэжэ нэрлэгдэһэн баяр ёһололой үдэшэ эмхидхэгдээ һэн. Энэ үдэшэдэ шэн габьяата ажалаараа алдаршаһан хүнүүд уригдажа, нютагаархинайнгаа амаршалгануудые шагнаһан, залуу үетэнтэй дүй дүршэлөөрөө хубаалдаһан байна.

Эдэрмэгэй хүгжэмэй һургуулиин багшанар нютагайнгаа соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэдтэй нягта холбоо байгуулһаар үнинэй юм. Долоон хоногто нэгэ удаа тэдэнэр агитбригадынхидтай суг малшадай гүүртэнүүдээр ябалсана. С. Дашиевагай хүтэлбэрилдэг энэ агитбригада эмхи гуримаараа бусадай дундаһаа илгардаг юм. Ажалаа зохидоор түсэблэдэг, программаяа бодомжотойхоноор зохёодог һэн тула, тус коллективэйхид үдэрэй туршада 6-7 газараар ябажа үрдидэг байна. Малшадые шанар һайтайгаар хангадаг байһан тухайнь тусхай дэбтэр соонь хэгдэһэн тэмдэглэлнүүд гэршэлнэ. Һүүлэй үедэ энэ дэбтэртэнь Леоновкын, Уһан-Голэй, Эрьеын малшадай бэшэһэн баяр баясхалангай үгэнүүд нэмээгдэбэ.

Энэл хаһа соо районой соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригада муу бэшээр хүдэлөө. Долоон хоног бүхэндэ автоклубтаа һуужа, малшадые эрьедэг гуримаа эдэмнай алдаагүй. Һүүлэй һарануудта Ушхайтын, Хэжэнгын, «50 лет Октября» совхозуудай малшад тус агитбригадынхидые тон баяртайгаар угтажа абаһан байна. В. Аносов, С. Танхаева, Р. Дамдинжапова, Г. Галсанова болон агитбригадын бусадшье эдэбхитэдые тэдэнэр һайн таниха болонхой юм. Соёлшодой программада дуу, хатарай номернуудһаа гадна, һонирхолтой лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд, кинофильмнүүд оролсоно. Тиихэдэ районой түбэй библиотекын инспектор С. Цыдыпова агитбригадынхидтай ябалсажа, шэнэ номуудай шэнжэлэл үнгэргэдэг, һонирхолтой литература малшадай дунда тараадаг юм.

Һаяшаг районоймнай түбтэ үнгэрһэн арадай ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ агитбригадынхид ехэ концерт харуулаа һэн. Программадань хужарлама һайхан дуу, хатар, уран гоёор уншалга, зүжэгүүдһээ хэһэгүүд оруулагдаһан байгаа. Тэрэшэлэн районой соёлой байшангай дэргэдэхи арадай театрайхидай, «Ургы» гэжэ хооройхидой тус концертдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһаниие тэмдэглэхээр. Эдэ коллективүүднай һаяын сагта «арадай» гэһэн нэрэ зэргээ хамгаалхаар түсэблэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай түйлаһан түүхэтэ илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай коллективүүдэй бүхэсоюзна харалга үнгэрэгшэ намар нээгдээ гээшэ һааб даа. Тус харалгада районой соёлой байшангайхид эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилэнхэй. «Абарагдаһан дэлхэй, бү марта!» гэһэн һонирхолтой композици найруулагдаа. Гадна соёлой байшангай дэргэдэ «Подвиг» гэжэ клубна нэгэдэл байгуулагданхай. ВЛКСМ-эй райкомой инструкторнууд, военругууд, ахалагша классуудай һурагшад тус нэгэдэлэй хүдэлмэридэ хабаадалсана. Тэдэнэр саг үргэлжэ суглардаг, зорилгонуудаа зүбшэн хэлсэдэг, ветерануудтай уулзалгануудые эмхидхэдэг, тематическа үдэшэнүүдые үнгэргэдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ Зүүн-Сибириин соёлой институт дүүргэһэн Н. Гунгаева нэгэдэлые хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоо һэн.

Соёлой байшангай дэргэдэхи арадай театрайхид бүхэсоюзна харалгада мүн лэ хабаадалсаха юм. Тэдэнэр А. Салынскиин «Барабанщица» гэһэн зүжэгые харалгада дурадхахаар түсэблэнэ.

Районоймнай соёлшодой мүнөө сагта ябуулжа байһан хүдэлмэри тушаа тобшохоноор хөөрэхэдэ, иимэл даа.

С. ШОЙДОКОВА,
арадай депутадуудай Хэжэнгын райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагай ахалагша методист.

...АДТА ...АНА

рэй электро-түхеэрэлгэнүүд ородог. Эдэ эд бараанда үгтэдэг фондын бага дээрэһээ бултанай захил хангага гээшэ бэрхэтэй байдаг.

Автомагазинуудай ажал тухай тодорхойгоор хөөрэбэл, һайшаалтай юумэнүүд, дутагдалнуудшье бии. Хэрэнэй, Түнхэнэй болон Жэмһэгэй сельпонууд болон совхоз-рабкоопуудай автомагазинууд эд бараа хүн зондо худалдаха түсэбөө ходо дүүргэнэ. Бусад автомагазинууд автомашинануудайнгаа эбдэрһэн, бензинээр дуталдаһан дээрэһээ түсэбүүдээ дүүргэнэгүй. Һаяхан Туранай болон Тоорын сельпонуудта шэнэ автомагазинууд үгтөө. Тиимэһээ малшадые хангалга эли мэдэрхээр һайжаранхай.

Малшадые худалдаа наймаагаар хангалга ехэнхидээ автомагазинуудай наймаалагшадай өөһэдынь оролдосоһоо дулдыдадаг. Жэшээ болгон, Түнхэнэй сельпогой автолавкын наймаалагша Н. И. Томиловай ажал тухай богонихоноор хөөрэһүү. Николай Иннокентьевич «Сибиряк» колхозой 17 гүүртэ болон отарануудта ажаллагшадые эдэ үдэрнүүдтэ хангана. Тэрэ долоон хоногто нэгэ дахин бүхы фермэ, гүүртэ болон отарануудтаа хүрэжэ, хэрэгтэй юумыень худалдадаг, захилнуудыень дүүргэдэг юм. Автомашинань нэгэтэшье эбдэржэ һаатадаггүй. Малшадай зүгһөө тэрээн тушаа нэгэшье гомдол ородоггүй.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө манай автомагазинуудта яһала туһаламжа хүргэгдэнэ гэхээр. Жэшээлхэдэ, автомашинаяа табиха гараж бии, заһабарилхадашье запчастьнууд үгтэнэ. Эндэ илангаяа «Сибиряк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, Саянай совхозой хүтэлбэрилэгшэдые жэшээ болгон дурдахаар байна. Энээгээрээ бидэ ажалшадые һайнаар хангаха хэрэгтэ хубитаяа оруулна ха юмбибди.

А. ПАШНИНА,
Түнхэнэй райпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагые даагша.

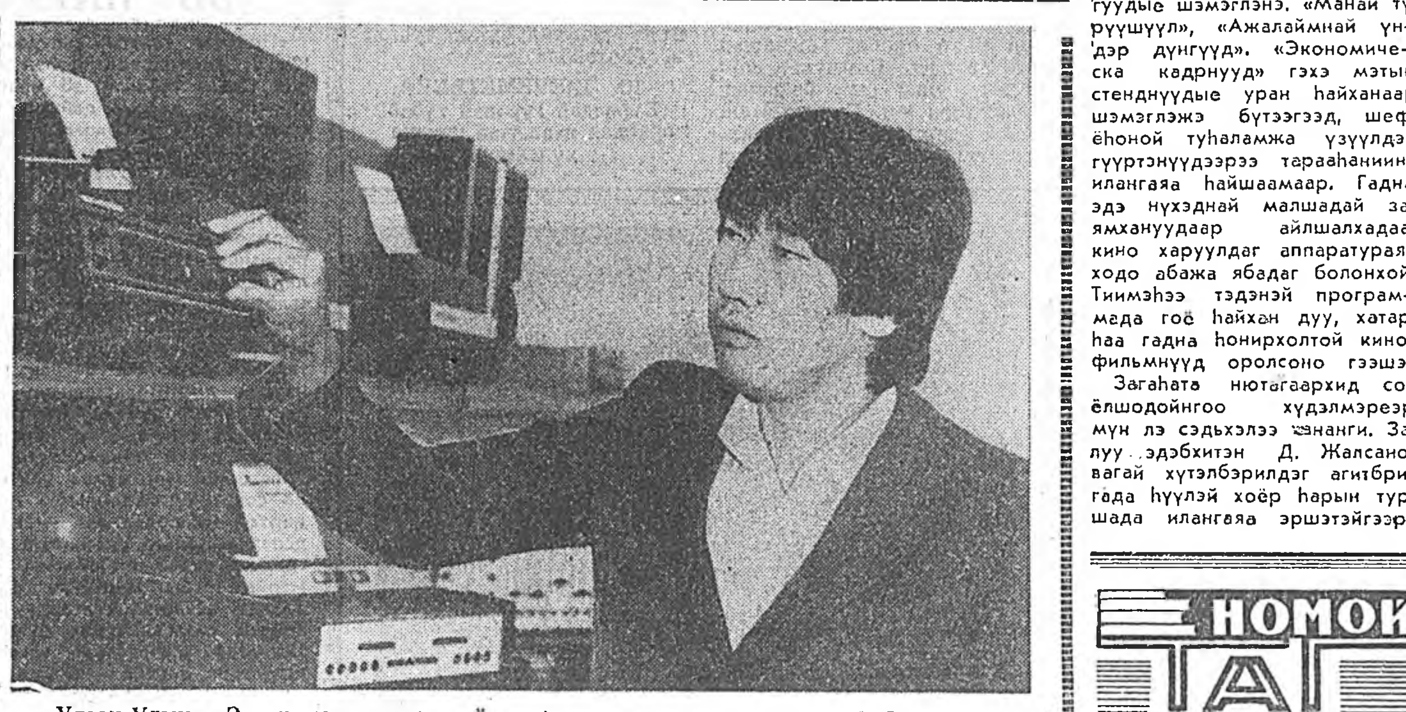

Улаан-Үдын «Электрон» магазинай коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Тус магазинда телевизорнүүд, радиоаппаратурануудые худалдадаг юм. Тиимэһээ эндэ радио-телеаппаратурануудые заһабарилжа шадаха мэргэжэлтэй хүнүүд ажалладаг. Тэдэнэй нэгэн—ахалагша наймаалагша, коммунист Сергей Нимбуевич Будаев эндэ харуулагдана.

М. СУТУРИНАЙ фото.

УНШАГШЫН ҺАНАМЖА

ХАБАРТАА УУЛЗУУЖАМДИ...

Арба гаран жэлэй саана «Буряадай залуушуул» газетын редакцида ой анха түрүүн Геннадий Рудых гэгшэтэй танилсаа һэм. Тэрэ тиихэдэ һаял дээдэ һургуули дүүргээд газетэдэ ажаллажа байгаа. Тэрэнэй аижам түни абари зан абаһаар намда һайшаагдаа бэлэй.

Үнгэрһэн эдэ жэлнүүдэй туршада Геннадий Рудых дурсагдагша газетын литературна хүдэлмэрилэгшэһөө редакторай орлогшо болотороо дэбжэн ургаа. Газетэдэ өөрынгөө асарһан материалнууд тухай би Генэтэй олон удаа энэ үе соо тоосолдодогшье байгааб. Тэд тэрэнэй орёо асуудалнуудые шиидхэхэдээ ушар удхыень, гол түлэбыень тодойлгон тодоруулха журналистын һайн мэргэжэлтэйе ойлгогшо һэм.

Г. Рудых гэһэн гар табилгатай газетэдэ гараһан тэрэнэй материалнуудые — залуу авторнуудай шүлэгүүдтэ бэшэһэн шэнжэлэлнүүдые, комсомолой ажабайдал тухай статьянуудые һонирхон уншагша һэм. Тэрэ үлүү үгэгүйгөөр тодо һонороор бэшэдэг байгаа.

Харин мүнөө республикын Уран зохёолшодой холбооной үмэнэһөө хэблэгдэдэг «Байгал» журналай табадахи ном соо оруулагдаһан «Ерэхэ хабар болотор» гэһэн түүжа уншабаб. Авторынь—Геннадий Рудых.

Энэ зохёолой гол удха тиимэ орёошье бэшэ. Гол мүрэнэй флодой училищиие дүүргэһэн курсант хүбүүн «Пингвин» гэжэ хуушарһан буксир дээрэ түрүүшынгээ навигацида гарана. Тиихэдээ элдэб ушарта ороно. Жэшээлхэдэ, ойн түймэр унтаргаалсана, заһабари хэлсэнэ, мүн бусадшье олон үйлэтэй ушарха юм. Тиихэдээ һайн, муушье абари зантай хүнүүдтэй уулзана. Түрүүшынгээ навигациһаа тэрэ залуу хүн олон юумэ ойлгожо абана. Эгээн лэ шухалань —зоной урда хүн бүхэнэй харюусалгатайе ухамайлһан болоно.

Автор зохёол соогоо байгаалиин үзэгдэлнүүдые, хүнэй байдал һуудалые үсөөн бэшэ ушарта урагшатайгаар зураглаа.

Хэлэнэй, мүн композиционно талаараа зарим тэды дутагдалнуудтайшье һаа, дурсагдагша зохёол залуу авторай түрүүшын яһала урагшатай туршалга болоо гэжэ тэмдэглэхээр.

О. КУНИЦЫН.

НОМОЙ ТАГ

ДУРАДХАНАБДИ

Гүрэнэй республиканска М. Горькиин нэрэмжэтэ научна библиотекын хүдөө ажахын литературын таһагта шэнэ номууд олоор абтажал байдаг. Һүүлэй үедэ промышленна аргаар һү үйлэдбэрилхэ түрүү онол арганууд тухай дэлгэрэнгыгээр тайлбарилһан номууд олошороо. Ушарынь хадаа мүнөө үедэ һүнэй томо комплекснуудые байгуулжа, бүхы ажалыень зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Эндэ дүршэлтэй, мэргэжэл шадабаритай хүнүүд ажаллаха ёһотой ха юм. Бүхы ажалаа зүбөөр эмхидхэдэг, шэнэ технологиинь наринаар баримталдаг болохын тула комплекснуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд шэнэ номууд соо бэшэгдэһэн түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые наринаар шудалха болоно.

Киев хотын «Урожай» хэблэлдэ барлагдаһан **«Промышленна аргаар һү үйлэдбэрилхэ технологи»** гэһэн томохон ном гол түлэб ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдтэ зорюулагдан бэшэгдэнхэй. Эндэ һүнэй комплекснуудай технологи, үнеэдые тэжээлээр хангаха, һааха, харууһалха, аргал шабааһыень сэбэрлэхэ тухай түрүү онол арга үргэнөөр хэлэгдэнхэй.

Малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын тула гансашье үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха бэшэ, мүн үүлтэрыень һайжаруулха хүдэлмэреэ холын хараатайгаар ябуулха эрилтэ табигдадаг. Авторнууд М. Н. Шабурова, И. И. Пашкин гэгшэдэй бэшэһэн **«Һүнэй фермэнүүдэй аша үрэ»** гэһэн ном соо түрүү онол арга, дүй дүршэл нэбтэрүүлһэнэй ашаар ямаршье нэмэлтэ гаргашагүйгөөр ехэ продукци үйлэдбэрилэн бэлэдхэхэ арга боломжо тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Энэ ном мэргэжэлтэдэй, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй уншахада һонирхолтойшье, туһатайшье байжа болохо гэжэ һанагдана.

«Машинаар үнеэ һааха мастернуудай ном» соо авторнууд В. С. Пахомов, А. Ф. Конопелькин гэгшэд һүнэй томо комплекснуудта халаанай-поточно аргаар һү үйлэдбэрилхэ дүршэлые дэлгэрэнгыгээр харуулна. Эндэ үнеэдые һааха «Елочка», «Тандем», «Карусель» түхеэрэлгэнүүд, мүн һаалишад, операторнуудай салин тухай тодорхойгоор бэшэнэ.

Машинаар үнеэдые һаахадаа бүхы технологиинь наринаар баримталхада үнеэдэй дэлэнгэй хабдаха үбшэн ехээр дэлгэрдэггүй байха юм. Тиимэһээ оператор бүхэн үнеэдээ бүхы заабариин ёһоор машинаар һаажа дүршэхэ зэргэтэй. Энээн тухай автор В. Г. Звиняцковский **«Машинаар үнеэдые һааха шэнэ арганууд»** гэһэн ном соогоо ойлгосотойгоор хэлэнэ. Дурсагдагша ном механизаторнуудта, малшадта туһатай байхаар хүлеэгдэнэ.

Үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхэ, үнеэ һааха оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэтэйгээр, һаадгүйгөөр хэрэглэхэ тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэһэн эдэ номуудые районой түбэй библиотекэнүүдһээ, мүн библиотекэнүүд хоорондын абонементээр республиканска М. Горькиин нэрэмжэтэ научна библиотекэһээ абажа уншахада болохо юм.

Л. ДАРЬЕНКО,
Гүрэнэй республиканска М. Горькиин нэрэмжэтэ научна библиотекын хүдөө ажахын литературын таһагые даагша.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

...АЙДАМТАЙ, ҮНЭН СЭХЭ ХАНИ

...С). Бхилаи... ...ическа заво... ...а оруулһаар ...баярай һайн... ...ээд байһан ...стрнүүдэй Со... ...гшын орлог... ...ниц түрүүтэй ...ьственна де... ...ин президент ...бараалхаба. ...гай Генераль... ...рь, СССР-эй ...дэй Прези... ...эгшэ Ю. В. ...лон СССР-эй ...Совэдэй Ту... ...А. Тихоновэй ...ые, һайн һай... ...дые совет де... ...йлогшо Ин... ...тдэ хүргэбэ. ...жээндэ Занл ...рхэнэй эгээл ...үсэлэнгүүдые ...лэгшэдтэ хүр... ...байна. ...ээр, мүн өөһэ... ...дээрэ шэнэ ...да ракетэнүүдые тодхуулхаар зүбшөөлөө үгэһэн НАТО-дахи холбоото гүрэнүүдэйнь гэмээр эрид муудаһан мүнөөнэй уласхоорондын байдалай оршондо Советскэ Союзай дэбжүүлһэн эб найрамдалай һүүлшын үүсхэлнүүд тухайда энэ хани халуун хөөрэлдөөнэй үедэ В. Э. Дымшиц Индиин президентдэ мэдээсэһэн байна. Уласхоорондын түгшүүрил һуларуулхын, эб найрамдалые болон уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлхын тула өөрынгөө талаһаа Советскэ Союз бүхы юумэ хэхээр бэлэн байна гээд тэрэ тэмдэглэбэ. «Энээнэй тула нэтэл юумэн хэрэгтэй — үшөө орой болошоогүйдэнь, «Першинг-2» ба далита ракетэнүүдые тараан тодхожо эхилхын урда тээхи байдалда тэхэрин бусахаар бэлэн байһанаа США болон НАТО мэдүүлхэ ёһотой» — гэжэ Ю. В. Андропов «Правда» газетын асуудалнуудта үгэһэн харюунууд соогоо зааһан байна. Энэ удаада бүри ехэ аюултайгаар буу зэбсэг яаралтай түргөөр бүтээн гаргалга зогсоохые СССР хүсэнэ. Уласхоорондын оршондо Индиин эрхилдэг эб найрамдалта гадаадын политикые Советскэ Союзда амаршалдаг юм гээд делегациие толгойлогшо тэмдэглэбэ.

Эб найрамдалые хамгаалха, ядерна дайнай аюул саран зайсуулха талаар совет гүрэнэй эрхилдэг политикые болон ябуулгануудые Занл Сингх бүрин гүйсэдөөр дэмжэбэ. Индиин президент эб найрамдал бэхижүүлгын ба уласхоорондын аюулгүй байдалай хэрэгтэ Ю. В. Андроповой өөрөө ехэ хубитаяа оруулһыень үндэрөөр сэгнэбэ. Советскэ Союзай эрхилдэг эб найрамдалай политика, СССР-эй дүй дүршэл газар дэлхэй дээрэхи түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдые зоригжуулна гээд тэрэ хэлэбэ.

Индиин индустриие һэргээн хүгжөөлгэдэ Советскэ Союзай үзүүлжэ байһан туһаламжые президент үндэрөөр сэгнэбэ. Бхилаида, Бокарода баригдаһан металлургическа заводууд, тэрэшэлэн бусад промышленна барилганууд энэ талаар тодорхой жэшээ болоно. Энэ туһаламжа дэмжэлгын ашаар Инди экономическа талаараа бэеэ даааһан байдалтай болонхой. Инди Советскэ Союзые найдамтай, үнэн сэхэ ханимнай мүн гэжэ харана гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Бхилаидахи металлургическа заводые ашаглалгада оруулһаар 25 жэлэй ойе һайндэрлэхээ байһан ушарые З. Сингх үндэрөөр сэгнэбэ. Джавахарлал Неругэй зааһанай ёһоор, тэрэ хадаа шэнэ Индиин һүлдэ тэмдэг, Индиин болон совет арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаанай асари ехэ хүшөө мүн болоно.

ПРЕЗИДЕНТ РЕЙГАНЭЙ ШИИДХЭБЭРИ

ВАШИНГТОН. Мүнөө жэлэй ноябрь һарада болохо үнгэрхэ президентын һунгалтада хоёрдохи болзортоо һунгагдахаар шиидхэбэри абаһан тухайгаа президент Р. Рейган тусхайта мэдээсэл хэбэ.

Телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, «Гурбан жэлэй урда тээ эхилһэн хэрэгээ эсэстэнь хүргэхын» тула өөрынгөө кандидатурые дэбжүүлнэб гэжэ Рейган мэдүүлһэн байна. Гэхэтэй хамта Сагаан байшангай толгойлогшо хэрбээ дахин һунгагдаа хадаа өөрынгөө ябуулха хэрэгтэ ямаршье хубилалта оруулха янзагүй байһан, уласхоорондын байдал дээрэ абахада, хархис түримхэй сэдьхэл бодолоо элирүүлэн харуулһан, дотоодын политикаар болоо хада юрын американецуудай ажабайдалда хамаагүйгөөр хандаһан ябадал гаргана.

«Миллионернүүдэй правительствын» засаг барижа байһан сагта хуулита мэдээсэлэй ёһоор гэр байрагүйшүүл, үгытэй болон үлэн хооһон байдалтан һүүлэй хэдэн арбан жэлэй туршынхиһаа нилээд олон болоһон байна. Хэдэн олон миллион американецуудай ажабайдалда захиргаанай дотоодын политикын ямар ехэ хойшолон тохёолдуулһан тухай, «Уолл-стрит джорнэл» газетэ Рейганэй толгойлжо байһан үедэ «үгытэйшүүл улам үгытэй болоо» гэжэ зааһан байна.

«Бүри найдамтай бата бэхи, аюулгүй байдалтай эб найрамдал байгуулха арга нүхэсэл байгуулалгада» гэһэн хуурмаг үгөөр Рейган батадхаха хүсэлэнтэй. Гэхэтэй хамта уласхоорондын байдалда мүнөө үедэ тохёолдоод байһан онсо түгшүүрилтэй байдалай түлөө имагтал Вашингтон гүйсэд харюусаха зэргэтэй. Захиргаанай ниимэ политика дайн сэрэг һүжэрөөхэ хэрэгтэ гүнзэгыгөөр нүлөөлжэ болоомоор гэһэн һанаа зобонги байдал США-да улам үргэлжэ байна. Американ һунгагшадай сэдьхэл бодолые шэнжэлээд байхадаа, «амгалан тайбан байдалтай сагта дайшалхы хүсые болон буу зэбсэгые улам ехэдхэхэ гэһэн Рейганэй ажал ябуулга ,дайнай аюулые улам түргэдхэнэ» гэһэн бодолтой хүн зоной тоо бүри олошоржо байна гэжэ Си-би-эс телекомпани зааһан байна.

НИКАРАГУА. США-гай туһаламжаар сомосын бандануудай ээрхэг түримхэй аашануудые гаргаашье һаань, Сандинистскэ революци оронойнгоо һандаргагдаһан арадай ажахые һэргээн хүгжөөхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулна. Энэ хэрэгтэнь Советскэ Союз, Куба болон бусад социалис оронууд аха дүү ёһоной туһаламжа үзүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заһабарилгын мастерской соо Кубын мэргэжэлтэн Мильвио Пинэй (зүүн гарһаа) залуу токарь Эдмундо Артолюдэ мэргэжэлээ шудалхадань туһална.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙМНАЙ ТҮҮХЭҺЭЭ

ТҮРҮҮШЫН ҺУНГАЛТА ТУХАЙ

1936 ондо баталагдан абтаhан СССР-эй Хуулиин үндэhөөр 1937 оной декабриин 12-то СССР-эй Верховно Советдэ түрүүшын hунгалта үнгэргэгдэhэн юм.

Стахановска хүдэлөөнэй үргэнөөр дэлгэржэ, зохеохы эрмэлзэлэй хурсадажа байха үедэ, ажалшадай политическэ эдэбхиин оршон байдалда hунгалтада бэлэдхэл эхилээ hэн.

1937 оной февральда СССР-эй Верховно Советдэ hунгалтада партийна организацинуудай бэлдэхэ тухай тогтоол ВКП(б)-гэй ЦК-гай Пленум баталан абаhан юм. Областной, городской, аймачна партийна комитедүүдэй хүдэлмэриhөө hунгалтые эмхи hайнтайгаар үнгэргэлгэ 'сэхэ дулдыдаха байгаа. Эхин партийна организацинуудай суглаануудта, партийна комитедүүдэй пленумүүдтэ ниитын агитационно хүдэлмэриин асуудалнууд харагдажа үзэгдэдэг hэн. Партийна, комсомолой болон профсоюзна эдэбхитэдэй городской суглаан дээрэ hунгалтада болон Агууехэ Октябриин социалис революциин 20 жэлэй ойдо бэлэдхэл ябуулха тухай үргэн хөөрэлдөөн болоо бэлэй. 250 коммунист ба комсомолшуудые ойлгууламжын агитационно хүдэлмэри ябуулхыень хүдөө нютагуудта эльгээхэ гэhэн шиидхэбэри абтаа hэн.

Тусхай кружогуудай, семинарнуудай, полит-үдэрнүүдэй үедэ СССР-эй, РСФСР-эй, БМАССР-эй Хуулинууд тухай, СССР-эй Верховно Советдэ hунгалта тухай хөөрэлдөөнүүд hунгагшадтай үнгэргэгдэдэг, ород ба бурлад хэлэн дээрэ хэрэгтэй литература тараагдадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын паровоз вагон заhабарилгын заводто 80 кружок эмхидхэгдэнхэй, гадна заводто хүдэлдэг буряад, казах яhанай хүдэлмэришэдтэ үндэhэн хэлэн дээрэнь 21 кружок байгуулагдаhан юм. Кабанскын аймагта 23.588 хүн кружогуудта ябаа, 25.798 hунгагшадай хабаадалгатай 206 суглаан үнгэргэгдөө hэн. Лекци уншагшадта, хөөрэлдөө эмхидхэгшэдтэ олон тоото асуудалнууд үгтэдэг бэлэй.

1937 оной декабриин 7-до hунгагшадта ВКП(б)-гэй ЦК-гай хандалга толилогдоhон юм. Ажалшадай үйлэдбэриин эдэбхи бүришье дээшэлээ hэн. Бүхы предприяти, эмхи зургаануудта, колхозуудта болоhон митингнүүд дээрэ коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлдэ кандидадуудые дэмжэхэ гэhэн шиидхэбэринүүд абтадаг hэн. Предприятинуудай хүдэлмэришэд урма зоригжолоо бүри бадаруулаа. Жэшээлхэдэ, ПВЗ-гэй арматурна цехэй слесарь Вольченко декабриин 7-ной халаанай даабарие 518 процент, энэл цехэй слесарьнүүд Самойленко, Михайлов гэгшэд 345, 425 процент дүүргээ, мастер Гапоновой хүтэлбэрилдэг халаан 4,7 тонно продукциин орондо 5,5 тонно үйлэдбэрилөө бэлэй.

Москвагай предприятинуудай стахановецууд hунгалтые үйлэдбэриин ехэ түйлалтануудаар угтаха гэhэн үүсхэл гаргаа hэн.

Эдэ үдэрнүүдтэ стахановецуудай тоо олошороо, бүхэли халаанууд, бригаданууд габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг байгаа. ПВЗ-гэй арматурна цехэй хүдэлмэришэд 10 үдэрэй даабарие хоёр дахин үлүүлэн дүүргээ hэн. Нэрлэбэл, Хеглунов, Шерстюк, Кузнецов, Чимытова, Баранова, Гуналов болон бусадшье халаанай туршада 4,5-hаа эхилээд нормо дүүргэдэг байhан гээд дурсалтай. Мелькомбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд орооhо таряа бүйлуулан гаргаха жэлэйнгээ түсэбые болзорhоо урид түгэсхөө hэн. Мастернууд Потапов, Жуков, Петухов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд эрмэлзэл түгэс ажалаараа бусадые шэнэ амжалтануудта уряалдаг бэлэй. Улаан-Үдын депогой машинистнүүд суудхын туршада 100 километр зайда паровозуудые жолоодохо гэжэ шиидэнхэй hэн. Түрүү машинистнүүд Козлов, Дьяченко гэгшэд суудхын даабари гурба дахин үлүүлдэг байhан юм. Сэлэнгын пароходствын судна заhабарилгын заводой бүхы гурбан цех хоног бүриингөө даабарие холо үлүүлжэ амжадаг бэлэй.

Иимэ стахановецууд ба ударнигуудые тэмдэглэхэлээ, Зэдын вольфрамай комбинадые, Сэлэнгын пароходстводо шэнэ порт барилгые, Бурмонголлес трестын шудхалгын механическа заводые, республикын хэлхеэ холбоошодые, Улаан-Үдын мяханай комбинадые дурдамаар юм.

Республикын колхозууд 1937 ондо муу бэшэ дүнгүүдые түйлаа hэн. Нүүдэл, хүсэ багатай ажахынуудай орондо түрүү машинна техникэтэй томо ажахынууд хүдөө ажахын түхэл шэнэжые тодорхойлоо бэлэй. Техническэ талаар хүдөө ажахые оньhожоруулhанай, тарилгын талмайе үргэдхэhэнэй ашаар агротехническэ хэмжээ ябуулгануудай үрэ дүн дээшэлээ. Колхозникуудай hуудал байдалда эрид хубилалтанууд болоо. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын районой Оронго нютаг абаад харая. Эндэ революциин урда тээ оройдоол 2 хүн үзэг бэшэг мэдэдэг байhан, соёлой гуламта үгы бэлэй. Гэбэшье 500 ламатай дасан бии hэн. Совет засагай жэлнүүдтэ 1937 он болотор Оронгодо 4 эхин hургуули, фельдшерскэ, ветеринарна пунктнууд нээгдэнхэй, hуурин зоной дииланхи олониинь үзэг бэшэг мэдэхэ, зуугаад хүн дунда эрдэмтэй болонхой hэн. Полинууд дээрэ тракторнууд, комбайнууд хүнхинэжэ, автомобильнууд ороохо таряа зөөдэг болоод байгаа.

Иимэ эрид хубилалтанууд ажаhуудалай алиншье талада, соёл гэгээрэлэй ургал hалбаралгада обёорогдомоор hэн. Агитаторнууд болон пропагандистнууд хүн зонтой хөөрэлдэхэдөө, эгээл иимэ жэшээнүүдые баримталдаг бэлэй.

1937 оной декабриин 12-то—бүгэдэ арадай hайндэрэй үдэр оронной ажалшад Эхэ орондоо, Коммунис партидаа үнэн сэхэ байhанаа мэдүүлhэн юм. Буряад-Монголой ажалшад харюусалгын гүнзэгы мэдэрэлтэйгээр энэ үдэр hунгажа, дүнүүлээ үгэhэн байгаа. Удаадахи үдэрынь, декабриин 13-да hунгалтын дүнгүүд соносхогдоо бэлэй. СССР-эй Верховно Советэй Союзай Советдэ БМАССР-hээ С. Д. Игнатьев, С. М. Иванов, Национальностьнуудай Советдэ Г. Ц. Бельгаев, А. Ф. Варфоломеев, Н. А. Курбатов, А. С. Моксоев, Д. Ж. Намсараева, Е. Л. Петров, Г. П. Попов, В. А. Ткачев, М. У. Хахалова, Г. А. Цыденова, Д. С. Цыбиков гэгшэд hунгагдаhан юм.

Һунгалтын удаадахи митингнүүд дээрэ Буряадай ажалшадай эдэбхитэй, нэгэн hаналтай, партидаа этигэл найдалтай байhаниинь тэмдэглэгдээ бэлэй. Шэлэй заводой мастер Павлов гэрэлтэ hайхан ерээдүй, арадай жаргалта ажабайдал тухай митинг дээрэ ингэжэ мэдүүлээ hэн: «Декабриин 12-ой түүхэтэ үдэрые агуу hайндэр мэтээр угтаабди. Хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ энэ үдэр түрэhэн hанги мэдэрэлые үгэнүүдээр залган дамжуулан хэлэхын аргагүй... Һунгалтын участогта ошохододоо, Ленинэй хэрэгтэ үнэн сэхэ хүнүүдые, дулатэ патриодуудые оронoй дээдын зургаанда hунгажа байhанаа мэдэрээ hэм. Эрхим эдэ хүнүүднай Эхэ оронойнгоо хүгжэн hалбарха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхал. Теэд манай харюусалга энээгээр дүүрэхэгүй. Бидэ депутадуудтаа туhалха ёhотойбди...».

Ю. ШЕРЕМЕТЬЕВА,
Буряадай гүрэнэй түбэй архивай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

ХОДОДОО БЭЛЭН БАЙХААР...

Республика дотор Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэртэ, Илалтын 40 жэлэй ойдо, оборонно-ниитын хүдэлмэридэ зорюулагдаhан тусхай hара соносхогдоhон байгаа. Республикын районуудай сэрэгэй комиссариадууд, ВЛКСМ-эй райкомууд, ДОСААФ-ай комитедүүд, дайнай, ажалай ветерануудэ эндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

— Соносхогдоhон энэ hарада ажалшадай, илангаяа залуушуулай дунда сэрэгэй-патриотическа асуудалда, совет арадай революционно, ажалай болон дайшалхы алдар солын габьяада зорюулагдаhан үдэшэ, уулзалганууд хаа хаанагүй үнгэргэгдэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ Октябрьска, Кабанскын, Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Захаамиинай районуудай ДОСААФ-ай райкомууд, партиин, дайнай ветерануу залуушуултай hонирхолтой уулзалга, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ арадай баатаршалга, мүн мүнөө үеын байдал тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ, залуушуулай Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхыень уряална,— гэжэ ДОСААФ-ай Буряадай обкомой түрүүлэгшын орлогшо П. Н. Вторушин хөөрэнэ.

ДОСААФ-ай Октябрьска райкомой хүдэлмэрилэгшэд районойнгоо предприяти, hургуулинуудта сэрэгэй-патриотическа асуудалда зорюулагдаhан элдэб олон уулзалга, үдэшэнүүдые үнгэргэжэ байнхай. Тэндэ партиин, дайнай, ажалай ветеранууд уригдажа, залуушуулда баян намтар, баатаршалга тухайгаа хөөрэжэ үгэнэ. Тиимэ нэгэ үдэшэ «Текстильщик» гэжэ Соёлой ордондо, районой хэдэн hургуулинуудта үнгэргэгдөө. Жэшээнь, нарин сэмбын комбинадай Соёлой ордондо үнгэргэгдэhэн уулзалга дээрэ ДОСААФ-ай Буряадай обкомой түрүүлэгшэ А. П. Коржов, Советскэ Союзай Герой Г. Н. Москалев, дайнай ветеранууд Н. Б. Банзаракцаев, С. И. Вандышев, И. Ф. Плюснин, О. Г. Григоришина гэгшэд залуушуултай үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөө үнгэргэhэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ совет арадай баатаршалга тухай хөөрэжэ үгөө ха юм.

— Дэлхэй дээрэ Эб найрамдалай түлөө тэмсэгты! Тэнгэримнай хододоо сэлмэг байг лэ! Эхэ ороноо хамгаалхаар хододоо бэлэн байгты!— гэжэ уулзалга дээрэ үгэ хэлэhэн дайнай ветеран, 16 наhатайдаа hайн дураараа дайнда мордоhон телефонистка О. Г. Григоришина уряалаа.

Мүнөө республикын район, нютаг бүхэндэ арад зоной, залуушуулай дунда эрэлхэг зоригой, баатаршалгада зорюулагдаhан үдэшэнүүд, сэрэгэй-прикладной болон сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдээр мүрысөөнүүд, сэрэгэй албанда мордохо залуушуулай дунда спартакиада, ГТО-гой нормо тушаалга соносхогдоод байhан hарын туршада үнгэргэгдэжэ байнхай.

Энэ hарада армида ошохо залуушуулай слет, «В. И. Ленин, социалис Эхэ ороноо хамгаалга тухай», «Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүд—совет арадай найдамтай тулгуури», «СССР-эй ДОСААФ —Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ ерээдүйн сэрэгшэдые бэлдэгшэ», «Офицер — баатарлиг мэргэжэлтэн» гэхэ мэтэ асуудалда зорюулагдаhан конференци, уулзалганууд үнгэргэгдэжэ эхилэнхэй.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ НАЙДАМТАЙ ҮГЭ

БАМ-ай шефүүд — Москвагай барилгашад барилгануудые болзорhоонь урид тушаадаг ёho заншалаа алданагүй. Тындэдэ түмэр замшадай Соёлой ордон нээгдээ. Байгша оной hүүлшын кварталда тэрэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаhан юм. Январиин түрүүшын үдэрнүүдhээ Главмосстрой управлениин коллектив хүдэлмэреэ хурдадхахые оролдон, габшагайгаар ажаллана. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд барилгашадые зоригжуулна.

Соёлой ордонгой ашаглалгада тушаагдахада, 20 мянган хүн зониие хангахаар хараалагдаhан худалдаа наймаанай —ниитын түбэй комплексын барилга түгэсхэгдөө юм. Энэ томо комплекс барихын тулада барилгашад ажал эмхидхэхэ түрүү онол аргануудые хэрэглэhэн байгаа.

Зохёохы харилсаа холбоон тухай хэлсээ баталhан олонхи заводуудай коллективүүд барилгада хэрэгтэй бүхы хэрэгсэлнүүдые болзорhоонь урид эльгээхын тула нэмэлтэ нөөсэнүүдые бэдэржэ олоhон байгаа. Эндэ олоhон дүй дүршэлынь ба габшагай ажалайнь эршэ жэлэй үйлэдбэриин программые управлениин коллективэй амжалтатайгаар бэелүүлхэдэнь туhалха юм.

Тындэ,
БАМ-ай Түбэй участок.

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮН

АЖАЛАЙНЬ НАМТАРАЙ ЭХИН

Эрхүүгэй гүрэнэй медицинскэ институт дүүргээд, Улаан-Үдын городской 1-дэхи поликлиникын функциональна диагностикын таhалгада хүдэлдэг залуу басагые Виктория Сергеевна гэжэ ерэhэн хүнүүд хүндэмүүшээр нэрлэдэг.

Виктория басаган ажалайнгаа намтараа hаяхан эхилжэ байбашье hаа, суг хүдэлдэг нүхэдтөө, үбшэнтэндэ хүндэтэй боложо шадаа. Залуу врач Викторитой суг хүдэлдэг баян дүршэлтэй врачнууд М. В. Шивякова, Н. И. Проничева, медсестра Л. В. Бугдаева болон бусад тэрэниие hаяын жэлнүүдтэ бэрхэ мэргэжэлтэн болохо гэжэ этигэдэг.

Үшөө дунда hургуулида hурадаг ябахадаа врач болохоб гэжэ Вика шэбшэдэг, өөрыгөө бэлдэдэг hэн. Дунда hургуули дүүргэhэн болбосоролой аттестат абажа, медицинын институтда ядаралгүйгөөр ороhон юм. Хэдэн жэлэй үнгэрhэн хойно дипломоо hайнаар хамгаалжа, 1-дэхи поликлиникэ ерэhэн намтартай.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Виктория Иванова.

А. ЧЕПАКИНАЙ фото.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

Спортлотонуудай январиин 28-да үнгэргэгдэhэн 4-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-hөө 6-ень тааха спортлото»: 654.548 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (10 карточка) таагшад — 5.616 түхэриг, дүрбэн номер (818 карточка) таahан хүнүүд — 72 түхэриг, гурбан номер (20.330 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-hаа 5-ень тааха спортлото»: 4.424558 билет ороо. Табан номер (15 карточка) таагшад — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (2.330 карточка), таahан хүнүүд — 196 түхэриг, гурбан номер (90.056 карточка) таагшад 8 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 4-дэхи тиражай шүүбэринүүд февралиин 8-hаа мартын 8 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» февралиин 4-дэ үнгэргэгдэhэн 5-дахи тираж.

«49-hөө 6-ень тааха». 4—бокс, 8 —белоспорт-трек, 18 — хүнгэн атлетикэ, 35—шайбатай хоккей, 38—акробатика, 39—альпинизм.

«36-hаа 5-ень тааха». 2—биатлон, 6—дзюдогоор барилдаан, 26—табан зүйлэй мүрысөөн, 29—стендовэ буудалга, 33—футбол.

(ТАСС).

Спорт

АМЖАЛТА ХҮСЭНЭБДИ

Югославиин Сараево хотодо эхилхээ байгаа Сагаан Олимпиадын наадануудта хабаадаха болоhон дэлхэйн 50-яад оронуудай спортсменүүд суглараба.

Үбэлэй Олимпиадын наадануудта хабаадахаар Совет ороной олон тоото спортсменүүд иишэ ерэнхэй. Тэдэнэй дунда нютагаймнай хүбүүн, (мүнөө Москвада байдаг) уласхоорондын классай СССР-эй спортын мастер Павел Пегов бии. Зүүн-Сибириин технологическа институдай физическэ хүмүүжүүлгын кафедрые даагша, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Нина Алексеевна Бобровагай хүмүүжүүлhэн Павел Пегов уласхоорондын классай спортын мастер болоhон намтартай.

Нютагаймнай хүбүүн hүүлэй жэлнүүдтэ — СССР-эй арадуулай спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ 1982 ондо 1000 метрэй зайда урилдахадаа хүртөө hэн. Мүн богони зайда уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ олон зүйлөөр урилдахадаа, 1983 ондо түрүүшын hууринуудай нэгые эзэлжэ гараhан юм. Энээнhээ гадна 500, 1000 метрэй зайнуудта мүрысэхэдөө, дэлхэйн рекорд тогтоолсоо бэлэй. Байгша ондо тэрэ СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө 1000 метрэй зайда гурбадахи hуури эзэлhэн байна.

Арбан дүрбэдэхиео үнгэргэгдэжэ байгаа Сагаан Олимпиадын мүрысөөнүүд дээрэ амжалта түйлахыень нютагайнгаа хүбүүн Павел Пеговтэ хүсэнэбди.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55—М. Мусоргскиин «Борис Годунов» гэhэн оперо. 13.10 —hүүлэй hонин. 15.15—hүүлэй hонин. 15.35 — «80-яад онуудай коммунистнууд»—баримтата телефильмнүүд. 16.30 — «Ород хэлэн». 17.00—«Шадамар бэрхэ гарнууд». 17.30—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 18.00 — «ПТУ-да юундэ, хайшан гэжэ hурганаб? КПСС-эй ЦК-гай hургуулиие шэнэдхэн хубилалга тухай проектые зүбшэн хэлсэнэбди».

Улаан-Үдэ. 18.30 — «Һунгалтые угтуулан». 19.00 — «Байкал». 19.15 — Буряад хэлэнэй хэшээлые дабталга».

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал».

Москва. 20.10 — «Һунгалтые угтуулан».

Улаан-Үдэ. 20.25 — «На суровой земле» (4-дэхи дамжуулга).

Москва. 20.55 — «Центр притяжения» — баримтата телефильм. 22.00 — «Время». 22.30—«Мүнөө үеын уран зохёол эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ». 23.35 — «Московско областиин «ВИВАТ» гэжэ камерна хоор дуулана. 23.45 —«Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ». 24.00 — «ОЛИМПИИН ҮБЭЛЭЙ XIV НААДАНУУД.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Улаан моритой хүбүүн» — баримтата фильм. 9.35, 10.45—«Природоведени. 2-дохи класс. «Саhан дээрэ—мүрнүүд». 9.55 — «Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.15, 14.00 — «Француз хэлэн. 1-дэхи жэлээ hурагшадта». 11.05 — «ПТУ-гай hурагшадта». Гоё hайханда дуратайгаар хүмүүжүүлгэ. Драматург В. Розовтой уулзалга (2-дохи дамжуулга). 11.35, 12.40 —«Ботаника. 5-дахи класс. «Набшаhанай удха шанар». 11.55 — «Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм». 12.10—«Шатарай hургуули». 13.00 — «Л. Н. Толстой. «Война и мир» романие бэшэhэн тухай. 9-дэхи класс. 13.30 — «Физикэ. 10-дахи класс. «Спектр электромагнитного излучения». 14.30 —«Багша» — телеочерк. 15.10 — «Ородой XVIII зуун жэлэй нэгэдэхи хахадай искусство». 15.40—«Хүдөөгэй час». 16.40—hүүлэй hонин. 16.45— «Забhарлалга».

Москва. 18.3? — «Человек — хозяин на земле». 19.30—

УЛАСХООРО[НДЫН] ШЭНЖЭ[ЛГЭ]

НАЙДАМТАЙ УРГА[ЛТА]

Социализмын аха дүү оронуудай социально-экономическа хүгжэлтын 1983 оной дүнгүүд согсологдобо. Түбэй статистическэ зургаануудай мэдээнүүдэй ёhoop социалис хани харилсаата гүрэнүүдэй арадай ажахы амжалтатайгаар хүгжөөгдэнэ.

Нёдондо жэлдэ Советскэ Союзда национальна олзо доход 3,1 процентээр дээшэлhэн ба 530 миллиардhаа дээшэ түхэриг болоhон байгаа. Тэрэнэй дүрбэнэй гурбан хубинь арадай хэрэглэмжэдэ зорюулагдаа. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 4 процентээр ургаа. Бусад социалис оронуудай арадай ажахы жэгдэ эршэтэйгээр хүгжөөгдэhэн байна. Болгариин национальна олзо доход жэлэй туршада 3 процентээр, харин промышленна үйлэдбэри — 4,6 процентээр, ГДР-тэ тус тустаа 4,4 ба 4,1, Чехословакида 3 процентээр дээшэлhэн байна. Кубада бүхы национальна продукциин ургалта 5 процент болоно. Венгриин, Румыниин, Монголой, Вьетнамай ба аха дүү бусад оронуудай экономико жэгдэ hайнаар хүгжөөгдэнэ. Үнгэрhэн жэлдэ Польшын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ горитой амжалта түйлагдаhан байгаа.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар хаа хаанагүй национальна олзо доходой ургалта хангагдаа. Энэнь хадаа социалис оронуудай экономикые эршэмтэй хүгжэлтын замда оруулhанай, арадай ажахые хүтэлбэрилгые нарижуулан hайжаруулhанай, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлhэнэй ба бүхы хүдэлмэриин шанарые hайжаруулhанай үрэ дүн болоно. Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые тодорхойл… дог hалбаринуудта анхаралаа ехээр … ехэ удха шанартай … микроэлектронико, … лон тодорхойлхо … тростанцинуудые ба… нуудай тоодо оролсо…

Агропромышленна … хаpалаа хандуулха … харилсаата оронууд … жоохэ талаар зари… лаhан байна. СССР-… дукци үйлэдбэрилгэ… лээ. Энэнь Эдэ хо… лүүлгэдэ горитой …

Социализмын аха … мическа болон соц… хала асуудалнуудые … хы талаар харилсаа… Социалис экономиче… хэ талаар хараа … үргэлжэлөө.

Аха дүү оронууд… хүдэлмэришэнэй … hуудал байдалые h… ехэ анхарал оролдо… дондо жэлдэ бүхы … шадай hуудал байд… лаар горитой хэмж… байна. КПСС-эй Ц… он) Пленум дээрэ … лэhэн үгын текст д… ёhoop «Экономикын… хүсэлэл оролдолгон… байдалай хэмжээе … эсэстэ шэглүүлэгдэ… түсэбүүдэй социал… зорилго болоно».

ЭБ НАЙРАМДАЛДА ҮНЭН С…

«Правда» газетын асуудалнуудта нүхэр Ю. В. Андроповой үгэhэн харюунууд хадаа Совет гүрэнэй эб найрамдал бэхижүүлхэ ба ядерна дайнай аюулые зайсуулха хүсэл эрмэлзэлэй шэнэ гэршэ болоно гэhэн сэгнэлтэ уласхоорондын олониитэ үгэнэ. Уласхоорондын шахардуу шанга байдалда совет хүтэлбэрилэгшын үгэhэн сэгнэлтэнүүдые хилын саадахи олондо мэдээсэл хүргэдэг хэрэгсэлнүүд, политическэ ба ниитын элитэ ажал ябуулагшад онсолон тэмдэглэнэ. США-гай хүтэлбэрилэгшэд, өөhэдынгөө арадуудай хүсэл эрмэлзэлые хараада абангүйгөөр газар дээрээ американ шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхуулжа байhан НАТО-гай оронуудай правительствэнууд дэлхэй дээрэ аюул ехэтэ хубилалтануудай тохёолдожо байhанай түлөө бүхы харюусалгыень бээ дээрээ дааха болоно гээд тэмдэглэгдэнэ. Уласхоорондын мүнөө үеын эрхэ байдалда совет хүтэлбэрилэгшэ гүн гүнзэгы, тодорхой тобшолол хээ — гээд эб найрамдалай американ олониитын эмхиин Вашингтондохи түбэй хүтэлбэриин гэшүүн М. Гимарин гэгшэ мэдүүлээ. Дэлхэй дээрэхи байдал айхабтар шахардуу шанга байhан зандаа, энээнэй түлөө бүхы харюусалганиь США-гай захиргаанда тохогдохо ёhотой гээд тэрэ онсолон тэмдэглэhэн байна.

Нүхэр Ю. В. Андроповой үгэhэн харюунуудые тайлбарилха зуураа дэлхэй дээрэхи шахардуу байдалые hуларуулгада зорюулагдаhан СССР-эй ба социализмын бусад оронуудай дурадхалнууд болон эдэбхи үүсхэлнүүдтэ дэлхэйн олониитэ үндэр сэгнэлтэ үгэнэ гээшэ. Түрүүлэн ядерна зэбсэг хэрэглэхэгүй гэhэн уялга СССР бээ дээрээ даажа абаад, энэ үүсхэлыень дэмжэхээр США-е уряалhан байна. Хэрбээ тиимэ уялгын США-гай талаhаа абтаа гээшэ hаа, ядерна … мүн удаадахиньшье … юм. Үгышье hаа, б… сэрэгэй хүсэ хэрэгл… Варшавска Договор… НАТО-гай оронууд… гааб. Үшөө тиихэд… да ядерна зэбсэг … суулгын асуудалнуу… дары эхилхэ, тэрэш… сэгүүдые бүтээн гар… соохо гэhэн дурад… дэhэн байна.

Гэбэшье американ … ветскэ Союзай эб … үүсхэлнүүдые буру… дэлхэйн олониитые … шалгаараа hамаару… литарис политикада… улам үргэдэлгые … хэнэ. Нүхэр Ю. В. … нууд соо үгтэhэн о… дотор США-гай тии… шууд шүүмжэлэгдэ… лые гуримшуулха … муудые хэхын орон… хооhон шашалга хэ… рамдалда дуратай… дэлхэйн олониитэд… оролдоно гээд С… лай соведэй гүйсэд… зен гэгшэ мэдүүлэ… нуудаар Рейган h… аашаа эхилбэ гэж… шэнжэлэгшэд тэмд…

Гэхэтэй хамта с… политикын, СССР-эй … нууд болон эдэбхи… сэхэ, этигэл найдаба… хоорондын олониит…

ХҮСЭЛ ЭРМЭЛЗЭЛЫНЬ НУГА…

Ядерна «Першинг-2» гэдэг шэнэ ракетэнүүдэй түрүүшын батарейн дайшалхы бэлэн байдалда оруулагдаhан Мутлангендахи американ сэрэгэй баазын дэргэдэ январиин hүүлшын үдэрнүүдэй нэгэндэ юрэ бусын ушар байдал үзэгдэhэн байна. Залуу хүбүүд болон басагад гар гарhаа бүхөөр барисалдан, эндэхи сэрэгэй объектые тойрон бүhэлөө. Тэдэнэр иимэ юумэ хэхэдээ, Баруун Германиин газар дээрэ Советскэ Союзда ба социалис хани нүхэсэлэй бусад оронууд тээшэ шэглүүлэгдэhэн американ ядерна ракетэнүүдэй тодхолгые буруушаажа байhанаа мэдүүлхые оролдоо.

Тиигэhээр байтарнь удангүй полициин хүсэ наряд ерэргэдэ. «Журам сахигшад» хүрээлэгдэ хабаадагшадые резиновэ шидамаар сохижо ороо. Хүсэ хэрэглэhэн полицейскэнүүд тэдэ залуушуулай заримыень баряжа түрмэдэ хаахан байха юм.

ФРГ-гэй дайнда эсэргүү хүдэлөөнэй хабаадажа байhан олон милионой хүнүүдэй дунда залуушуул—студентнүүд, hургуулиин hурагшад, техническэ мэргэжэл олгодог училищануудай hурагшад, залуу хүдэлмэришэд олон. ФРГ-е Вашингтоной ба НАТО-гай ракетно-ядерна полигон болгожо байhан ябуулгые заатагүй болюулха, ядерна дайнай аюулые зайсуулха гэhэн хүсэл эрмэлзэл тэдэ залуушуулые нэгэдүүлнэ гээшэ.

Ядерна дайнда эсэргүү хүдэлөөнэй эршые hуладхахын, тэмсэлшэдэй зэргые hандаргаха зорилгоор Рейн мүрэнэй эрьедэхи ээзэд-баяшуулай засаг полициин хүсэ хэрэглэхэhээ гадна … нэн түрүүн залуушу… долой талаар идхал… тарис номнол дэмж… риин талаар бундес… гогдоно гэhэн мэдү… логдоо. Залуушуулай … ябуулха талаар оф… пус» яаралтайгаар … бүридэлдэ 665 офи… цер ороно. Эдэ «ба… гонь юуб гэхэдэ, hэ… зинуудта ном заал… тэйгээр нүлөөлгэ … лаан болон митинг… «нээмэл үдэрнүүд…

Бундесвериэй … бодолые милитарис… американ ядерна … партийна, профсо… раан тодохо … ые оролдоно. И… саг үргэлжэ… гаар «совет … … далита ракетэнүүд… эрхэ сүлөөгэй з… залуу хүнүүдтэ о… дэнэ. «Имагтал х… далаар, буу зэбс… найрамдал ханга… намжа идхалгын … хэрэглэгдэнэ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000.

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08 зам. редактора 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды —2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-36, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-61, 2-57-63 информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81., корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95 отдел объявлений —2-65-54.

Республиканская типограф… ственного комитета Бурятско… делам издательств, полигра… ной торговли г. Улан-Удэ, ул… Н-03320. Заказ № 31. И…